

ECO'R WYDDFA

RHIF 88

RHAGFYR 1983-IONAWR 1984

Pris: 20c

YR WYL DRWY LYGAID Y PLANT

Wynebau Mair a Joseff, sef Caroline Jones a Gwyn Jones o ddosbarth y babanod hynaf yn Ysgol Gynradd Llanrug, yn dangos peth mor ddifrifol yw'r busnes actio 'ma! Trowch i 'Sêr y Sgrîn', tudalen 7 am y stori.

EISTEDDFOD WAUNFAWR

Iwan Ellis, Glyn Awel, enillydd tlws Mr Leslie Jones (gwobr i'r cystadleuydd mwyaf addawol yn yr adran offerynnau cerdd).

Elin Gwilym, Lliart Wen, enillydd Gwobr Goffa Mrs Rear (gwobr i'r cystadleuydd mwyaf addawol yn yr adran canu piano dan 18 oed).

CANMLWYDDIANT EGLWYS SANTES HELEN PENISARWAUN

O'r chwith i'r dde: Mr Tegid Roberts (Warden), Ficer Eglwys Santes Helen, y Parch Aled Edwards, Mrs Mary Davies (Warden), Ei Ras Esgob Bangor Y Gwir Barchedig Cledan Mears a Mr Selwyn Griffith a gymerodd ran yn y gwasanaeth.

Dydd Sul, Rhagfyr 4 daeth pen-llanw y dathliadau Canmlwyddiant Eglwys y Santes Helen, pan gafwyd gwasanaeth o Gymun Bendigaid, a phregeth gan Esgob Bangor, y Gwir Barchedig J. Cledan Mears. Hwn oedd y gwasanaeth i goffáu agor yr eglwys ym Mhenisarwaun ar Ragfyr 13, 1883. Daeth cynulleidfa deilwng iawn ynghyd, a braf oedd gweld cyfeillion o'r gwahanol enwadau eraill yn y cylch yn cyd-addoli a chyd-ddathlu â'r aelodau o St Helen.

Cymerwyd rhan yn y gwasanaeth gan Miss Heather Jones, plant yr Ysgol, Berwyn Paterson, Mrs Mary

Davies, Mr Selwyn Griffith a Mr Tegid Roberts. Yr oedd y gwasanaeth yng ngofal y Ficer, y Parch Aled Edwards. Bu Mr Selwyn Griffith a Mr Tegid Roberts yn cynorthwyo'r Ficer a'r Esgob i weinyddu'r Cymun. Yr organydd oedd Mr Orwig Roberts.

Yn dilyn y gwasanaeth, aeth nifer helaeth o'r gynulleidfa i Neuadd yr Eglwys i gael lluniaeth ysgafn a baratowyd yn bennaf gan Mrs O.C. Roberts a Mrs A. Hughes. Yn y cyswllt hwn dymuna'r Ficer a'r Wardeiniaid ddiolch i bawb am bob cyfraniad a chymorth i wneud yr achlysur yn llwyddiant a chofiadwy.

GORAU CIG – CIG LLEOL!

Wavell a Tecwyn, a pheth o'r eidion gorau.

Yn sioe'r FMC yng Nghaernarfon ddydd Sul, Rhagfyr 11, prynodd Mr Wavell Roberts y cigydd o Lanrug heffer a fagwyd ar fferm ger y pentref. Enillodd yr anifail (croesiad Charolais ac ynddi waed Buwch Ddu Gymreig) brif wobwr ei dosbarth yn ogystal â Phrif Wobr yr Heffrod i Mr Tecwyn Jones, Cae Rhos. Llongyfarchiadau calonnog

iddo.

Hwn oedd y tro cyntaf i Wavell, sy'n hysbysebu'n rheolaidd yn yr 'Eco' ers y dechreuad, i brynu 'Eidion Gorau' y sioe hon. Cyd-ddigwyddiad diddorol oedd fod y cig wedi'i fagu'n lleol a hynny gan hen ffrind iddo. Roedd Tecwyn ac yntau yn yr un dosbarth yn yr ysgol.

ECO'R WYDDFA

RHIF 88
NADOLIG A IONAWR

Argraffwyd gan Wasg Gwynedd
Cibyn, Caernarfon

Cyhoeddwyd gyda chymorth
Cymdeithas Gelfyddydau
Gogledd Cymru

SWYDDOGION A GOHEBWYR

GOLYGYDD NEWYDDION

CYFFREDINOL: Twrog Jones, 23
Glanffynnon, Llanrug (C'fon 4051)

GOLYGYDD ERTHYGLAU: Dafydd
Whiteside Tomas, Bron y Nant,
Pontrhythallt, Llanrug (C'fon 3515)

GOLYGYDD NEWYDDION: Tony
Elliot, Crud y Wawr, Bryneglwys,
Penisarwaun (Llanberis 872438)

TREFNYDD NEWYDDION

YSGOLION: Iwan Lloyd Williams,
Bryn Idris, Llanberis (870515)

DYDDIADUR Y MIS: Miss Jane
Morris, 'Rallt Isaf, 3 Pen y Bont,
Ffordd Capel Coch, Llanberis
(871561)

FFOTOGRAFFWYR: Ifan Parry,
Morwel, Ceunant, (Waunfawr 321)
Gwyndaf Jones, 60 Glanffynnon,
Llanrug (C'fon 4669). Gwyndaf
Hughes, 20 Glanffynnon, Llanrug
(Caernarfon 77163)

Islwyn L. Jones, Y Garn, Bryn
Moelyn, Llanrug. (C'fon 5874)

TREFNYDD HYSBYSEBION: John
Roberts, Bedw Gwynion, Llanrug
(C'fon 5605)

TREFNYDD GWERTHIANT: Arwyn
Roberts, Hafle, Ffordd yr Orsaf,
Llanrug (C'fon 5510)

TREFNYDD ARIANNOL: Goronwy
Hughes, Eithinog, 14 Afon Rhos,
Llanrug (C'fon 4839)

TREFNYDD GWERTHIANT POST:
Mrs M. Evans, Lloc, Llanrug (C'fon
3227)

GOHEBWYR PENTREFI: Dyma'r bobl
i gysylltu â nhw yn eich ardaloedd:

BETHEL: Geraint Elis, Cilgeran
(Portdinorwic 670726).

BRYNREFAIL: D.G. Ellis, Gweledfa
(Llanberis 871223)

CEUNANT: Ifan Parry, Morwel,
(Waunfawr 321)

CWM-Y-GLO: Mrs Iris Rowlands,
Glarafon (Llanberis 872275)

DEINIOLLEN: W.O. Williams Tŷ Capel
Disgwyllfa (Llanberis 871259)

DINORWIG: O.R. Williams, 2 Bro
Elidir (Llanberis 870671)

LLANBERIS: Mrs Siân Thomas, Tŷ'r
Ysgol (Llanberis 870220)

NANT PERIS: T.J. Roberts, Llys Awel
LLANRUG: Mrs Eirlys Pierce,
Swyn-yr-Awel (C'fon 3776)

PENISARWAUN: Mrs Mary Davies, 9
Llys y Gwynt, (Llanberis 872329)

TAN-Y-COED: Miss Megan
Humphreys, 4 Tai Tan-y-coed
(Llanberis 870030)

WAUNFAWR: Mrs G. Jones, Rhandir
Mwyn (Waunfawr 626)

TREFNYDD PLYGU: Edward Elias, 21
Glanffynnon, Llanrug (C'fon 3719)

Y RHIFYN NESAF

Daw'r rhifyn nesaf
o'r wasg

CHWEFROR 2

Deunydd i law'r
golygyddion perthnasol

NOS FAWRTH

IONAWR 24

os gwelwch yn dda

LLYTHYRAU

MAJORETTES DEINIOLLEN

Annwyl Syr,

Ar ôl cael cwynion gan rai o'r
mamau, dymuna pwyllgor y
Majorettes dynnu sylw y mamau,
mai nid y pwyllgor a oedd yn gyfrifol
am anfon darlun tair o'r genethod i
rifyn Rhagfyr o'r 'Eco'. Hefyd mai
dim ond un 'mascot' oedd yn y
darlun, nid mascots ac arweinydd fel
yr adroddwyd.

Yr unig ddarlun fyddai'r pwyllgor
yn barod i ddangos yn y papur
fyddai o'r holl enethod.

Y Pwyllgor

Ar y dde: Timau Llanrug a Dolgellau
yn cystadlu yn Ysgol Gynradd
Llanrug nos Fawrth, Tachwedd 29.

CYNNYRCH Y TALWRN

Nos Fawrth, Tachwedd 29, daeth y rhaglen radio boblogaidd
'Talwrn y Beirdd' i Ysgol Gynradd Llanrug i recordio'r ornest
rhwng Beirdd Dolgellau a Beirdd Llanrug. Dyma'r tro cyntaf erioed
yn hanes y gyfres i dîm o feirdd o fro'r Eco ymddangos, ac yr oedd eu
hymddangosiad cyntaf yn foddhaol, gan iddynt ddod yn gyfartal â'r
ymwelwyr gyda sgôr o 45½ o farciau yr un.

Darlledwyd y rhaglen ar ddydd
Mercher, Rhagfyr 14 ac fe'i
hail-ddarlledir nos Sul, Rhagfyr 18.

Rhag ofn i chwi golli'r rhaglen,
dyma gynnwys beirdd Llanrug:

1. Limrig yn cynnwys yr odl 'ocs',
e.e., 'bocs':

Mewn sgwrs yn y bar am rin geiria'
Meddai Jac wrth rhyw Sais, yn reit
ara',

Am 'box' dwedwn bocs,

A 'clogs' ydy clocs,

Ond ein gair ni am 'socks' ydy sana'.

2. Ateb llinell:

Ifan aeth draw i'r rhyfel

A Now ddaeth yn syth at Nel.

3. Cân (dim mwy na 30 llinell): Ennill Ffortiwn:

Wyth croes

A roes

Wil ar y cwpon,

A'i anfon

I Fyrnon -

Hynny yw Fyrnon

' cwpon,

Nid Fyrnon

Tanffynnon.

Mawr oedd ei obeithion.

Dychmygodd Bali,

Ac yntau arni,

Efo Siwsi;

Neu fynd â hi - Marie

Ar grŵs, rhag Cruise, i'r Caribi,

Heblaw Grenada ('ta Grenada?),

Achos ma' hogia'

'Merica

Efo'u gynna

Ynna

Fel yma.

TALWRN Y BEIRDD YN YMWELD Â'R FRO

A ninnau'n ei gofio'r Nadolig hwn
Drwy ladd ar ein gilydd â gair ac â
gwn.

Gloddesta ar gigoedd a wnawn ni
yng Nghymru,

A drachtio o'n gwirod cyn canu -
Caneuon o ddiolch, carolau i'r
duwiau

Am ennaint ysaim ar ein gweflau;
Ai dyma pam ganwyd Meseia i'r byd
I fyw ac i farw drosom i gyd?
A ninnau yn cofio Ei eni tlawd
Â sgerbwd o sglyfaeth rhwng bys a
bawd.

8. Cywydd (dim mwy na 12 llinell):
Arwr:

Heb ofn, lle bo'r galw'n bod
Daw i herio'r dihirod.

Ochain mae planed fechan
Dan rhyw gur sy'n gwaedu'r gwan.
A oes dyn dawela'r stŵr?
I'r adwy daw gwaredwr
I dir y gorthrymderau
Â'i ddur, i fynnu'n rhyddhau.

Mewn niwtron mae digonedd
O bwêr i adfer hedd.

9. Pennill Ymson: Tafarnwr ar fin
agor:

Mae'n 'Ddolg yn nhafarn yr Angel,
Felly gwariwch eich aur, thus a myr,
A chanwch glodydd Frenin yr Êl,
Pwy wêl fod y mesur yn fyr?
Y fi biau'r "pres" ym "mhreseb",
Am ysbryd yr ŵyl - sefnti pi,
Mae'r seren ar ochr y brandi,
A "sham" yw fy "mabi" i.

10. Hir-a-thoddaid: Bwlch:

Hon a blannwyd yn winllan
ysblennydd
A chynnyrch amser yn ei selerydd.
Ac i'w herwau, gan fylchu magwrydd
Tiroedd y gwinoedd daeth
goresgynnydd.
Heno anial fro'r gwinwydd; pwy all
ddwyn
Oria'u y gwanwyn yn ôl o'r
gweunydd?

11. Cywaith Rhydd - Telyneg 2
bennill: Gwerth:

"Bûm ffodus," meddai'r tincer,
Gan droi ei fen o'r tŷ,
"I daro ar hen ddreser,
Mae'n talu i fod yn hy.
Beth ŵyr hen wraig am werth fy
mhris?
Daw elw mwy mewn llai na mis."

A hithau yno'n cofio
Y dyddiau'n nhŷ ei nain,
Y gofal mawr a'r cwyr
A roed i'r derw cain.
A'r gwerth fydd iddi'n fyw o hyd
Yng ngwacter oer rhyw ryfedd fyd.

Y rhai a gynrychiolai dîm Llanrug
yn yr ornest oedd: Len Jones,
Twrog Jones, Glyn Parry, Rhys
Parri, John Roberts a Dafydd
Whiteside Thomas.

DEWCH I
GAEL EICH
'PERM'
NADOLIG

PRISIAU ARBENNIG
AR DDYDD MAWRTH
I BENSIYNWYR

NEW IMAGE

HAIR DESIGN

STRYD FAWR

LLANBERIS 870627

Nadolig Llawn a Blwyddyn Newydd Dda

CWM-Y-GLO

Gohebydd: Mrs Iris Rowlands, Glanrafon (872275)

LLONGYFARCHIADAU: i Arfon Jones, 24 Dôl Afon ar gyrraedd ei ben-blwydd yn un ar hugain oed.

YR YSGOL: Nos Lun, Tachwedd 21 cynhaliwyd Noson Goffi ac Arwerthiant llwyddiannus yn yr ysgol o dan nawdd Cymdeithas Rhieni ac Athrawon. Roedd yr elw yn mynd at bwrcasu Cyfrifiadur Addysgol. Dyma'r rhestr o enillwyr y raffl: H. Roberts, Penllyn; M. Evans, Brynrefail; V. Davis, Brynrefail; R. Jones, Brynrefail; S. Jones, Cwm-y-glo; I. Jones, Brynrefail; John, Penmachno; M. Pritchard; D. Ellis, Brynrefail; H. Jones, Brynrefail; R. Hobbey, Cwm-y-glo; Einir Gwyn, Cwm-y-glo; E. Evans, Brynrefail; A. Walters, Brynrefail; Llinos Morris, Bethel; D. Ellis, Brynrefail; D. Roberts, Cwm-y-glo. **Raffl 2:** C. Houston, Brynrefail; M. Williams, Cwm-y-glo. **Raffl, Cacen:** J. Kelly, Deiniolen. **Dyfal Rhif y Gacen:** D. Williams, Cwm-y-glo. **Dyfal Rhif y Prisiau:** S. Ellis, Brynrefail.

Dymuna'r prifathro, y staff ac aelodau'r Pwyllgor Rhieni ac Athrawon ddiolch i bawb am y gefnogaeth dda a gafwyd ac i gyfeillion yng Nghwm-y-glo a thu allan i'r pentref am eu rhoddion.

DIOLCH: Dymuna Mr a Mrs Russell Rowlands, Talafon ddatgan eu gwerthfawrogiad i blant, llywodraethwyr, rhieni, ardalwyr, hefyd staff yr ysgol am y rhodd anrhydeddus a dderbyniwyd ar achlysur eu hymddeoliad. Diolch hefyd am ddeuddeng mlynedd hapus a'r cydweithrediad a gawsant fel gofawyr yr ysgol.

CLWB POBL Y CWM: Gwaith hyfryd, nid yn unig diolch i Mrs Watkins, Dolwen am gael ymuno â hi trwy gyfrwng sleidiau a ddangosodd ar ei gwyliau i'r Eidal, ond hefyd ei derbyn fel aelod newydd o'r Clwb. Edrychwn ymlaen am ei chyfraniad i'r Clwb yn y dyfodol. Dymunwyd adferiad buan i Mr Hugh Jones, Seiont House sydd ar hyn o bryd yn Ysbyty Môn ac Arfon.

Enillwyd y raffl, rhoddedig gan Mrs Pritchard, Bryn Gwynedd gan Mr R.H. Parry, a rhoddwyd y te ganddi hi a Mrs Williams, Mona.

Yng nghyfarfod Rhagfyr 1af daeth

BRYNREFAIL

Gohebydd: Dafydd Ellis, Gweledfa (871223)

GOBEITHLU: Gwahoddir pawb i ymuno mewn noson o Garolau a storïau Nadolig gan blant y Gobeithlu nos lau, Rhagfyr 23 yn y Ffestri am 7 o'r gloch.

AM FFENESTRI DRYSAU GRISIAU

neu unrhyw fath o gynnyrch coed ffoiniwch

BRYN

LLANBERIS 870793

B & K WILLIAMS
TANRALLT
CWM-Y-GLO

Nadolig Llawn a Blwyddyn Newydd Dda

cynrychiolwyr o'r Swyddfa Archifau yng Nghaernarfon, i egluro cynllun sydd ar dro i gofnodi ar dâp atgofion oedolion o ddyddiau eu hieuenctid, megis y modd o dreulio gwyl Nadolig, a phrofiadau plentyndod eraill. Bwriedir cael profiadau rhai o'n haelodau, fel y caiff y plant presennol amgyffred cyfnod pur wahanol, ac y byddant ar gof a chadw i'r oes a ddaw. Rhoddodd Mrs H.M. Roberts adroddiad o'r trefniadau gogyfer â swper blynyddol y Clwb sydd i'w gynnal ddechrau'r flwyddyn.

Dymunwyd gwellhad buan i Mr Hugh Jones, Seiont House a Mrs B. Williams, Mona sydd yn Ysbyty Môn ac Arfon.

Rhoddwyd y te gan Miss M. Davies a Miss E. Hughes ac enillwyd y raffl, rhoddedig gan Mrs R. Rowlands gan Mrs Peris Roberts.

MARW: Trist oedd clywed am farwolaeth Mrs Blodwen Williams, Mona, priod y diweddar Arthur Vaughan Williams. Roedd yn gymeriad hynod gynnes a chymwynasgar, ac yn meddu ar hiwmor iach. Byddai wrth ei bodd yn mynychu cyfarfodydd Clwb Pobl y Cwm ac yn aelod ffyddlon o gapel y Tabernacl. Mae ein cydymdeimlad dwysaf ag Irene, ei hunig ferch, a'i mab yng nghyfraith, Stephen, a'r teulu i gyd.

MERCHED Y WAWR: Nos Fercher, Rhagfyr 7 cafwyd noson i ddathlu'r Nadolig. Croesawodd Mrs Hannah Jones, y llywydd, ein gwahoddedigion a Chôr Cadnant, Bethel gyda'u harweinydd Mr Robin Jones. Cafwyd noson bleserus iawn, rhaglen amrywiol gan gynnwys carolau a deialogau doniol. Mr Arwel Jones oedd arweinydd y noson a chawsom lawer o chwerthin dros y straeon ddaeth rhwng yr eitemau.

Roedd gwledd y noson dan ofal Mrs Watkins fel arfer ac roedd pawb wedi cael cystal mwynhad ar y rhan honno o'r noson. Diolchwyd i'r Côr ac i Mrs Watkins gan Miss Mat Pritchard.

Y cyfarfyddiad nesaf fydd ymweld â Theatr Gwynedd i weld y Panto ar nos Fawrth, Ionawr 10, pawb sydd â diddordeb i gysylltu â'r ysgrifennydd, Mrs Marjorie Roberts.

CEUNANT

Y CAPEL: Ym mis Medi dechreuodd tua 12 o fechgyn ifanc o ardal Penygroes dan ofal Mr Ifan Jones, o'r Cynllun Gweithgarwch Bro Gwynedd ar y gwaith o adnewyddu a pheintio'r capel y tu mewn a thu allan. Mae'r gwaith yn awr bron â dod i ben a mawr yw ein diolch a'n gwerthfawrogiad i bawb sydd wedi bod yn gysylltiedig â'r gwaith. Mawr obeithiwn y bydd y gwasanaethau yn ail-gychwyn ym mis Ionawr.

Y NADOLIG

"Deg wyl, dan las dy gelyn — una gwlad

Yn swyn gwledd a thelyn;
A hyd Fethlem dyry dremyn
Ar y Duw Sant yn ei grud syn."

HEDD WYN

"Celyn a thelyn a dân — ar aelwyd
A charoli diddan;
A'r hen fyd i gyd yn gân
O achos y Mab Bychan."

ROBERT OWEN

DEINIOLEN

GOHEBYDD: W.O. Williams, Tŷ Capel Disgwylfa (Llanberis 871259)

Y SEINDORF: Fe gynhelir cyfarfod blynyddol y Seindorf yr ail wythnos o Ionawr yn stafell y seindorf. Croeso cynnes i bawb.

Fe fydd parti Nadolig y seindorf yng Ngwesty Victoria Llanberis ar Ragfyr 31.

LLONGYFARCHIADAU: i Jennifer Ellen, Hafan, 7 Porth y Gogledd ar ei llwyddiant yn arholiad piano, Gradd 3.

PLAID CYMRU: Cynhelir Cinio Nadolig y gangen yng Ngwesty Padarn Lake, Llanberis, nos Sadwrn, Rhagfyr 17.

Mae ychydig o le ar ôl i'r sawl sy'n dymuno dod i'r cinio.

EISTEDDFOD GWAUN GYNFI: Cyfarfod blynyddol, 7 o'r gloch, Ionawr 11, yn y Ganolfan.

CYFARCHION: Dymuna Mrs J. Williams a Miss A. Parry, 14 Hafan Elan Nadolig Llawen a Blwyddyn Newydd Dda i'w chymdogion a'u llu cyfeillion yn Neiniolen.

DIOLCH: Dymuna Mrs R.J. Lewis, Caeau Uchaf ddiolch o galon i'r teulu a chyfeillion am bob dymuniad da

ddangoswyd tuag ati tra yn yr ysbyty yn ddiweddar.

ENILLWYR RAFFL FAWR Y GANOLFAN:

1. £25: Mr J. Jones, Mynydd Llandegai, 2. £15: Mr Elfyn Jones, Porthmadog, 3. £10: Mrs Williams, Maes Eilian, Dinorwig.

Raffl (gateau): Mrs Lorna Lewis, Rhydfadog. Coes oen: Mrs Thomas, Berthen Gron, Clwt-y-bont.

DRAENOG

Cynhaliwyd noson yng nghwmni buddugwyr Eisteddfod Gwaun Gynfi yn ddiweddar. Goeliechchi fod yna ddynes tŷ capel o Ddeiniolen wedi dod i adrodd efo Parti Ceris — heb rhai o'i dannedd gosod!

Rhoddodd adref i'w nôl. Wedi'r cyfan, byddai'n anodd dweud y teitl 'Y Gristionogaeth' heb ddannedd oni fyddai?

COFIWCH AM

FFUG EISTEDDFOD Y FRO

Ydi, mae'r amser wedi dod i gyhoeddi'n swyddogol y cynhelir un o'r digwyddiadau mawr yng nghalendr eisteddfodol y genedl, nos Wener, Chwefror 10, 1984. Dyna'r noson y daw pentrefi bro'r Eco i Neuadd Ysgol Brynrefail, Llanrug i ymgiprys am yr anrhydedd o ennill Tlws y Ffwlbri.

Gwyddom yn dda y caiff y rhestr isod groeso gan amryw sy' eisoes wedi holi am y ffug-eisteddfod. Arwydd efallai y bydd y cystadlu yn fwy brwd nag erioed!

Dyma'r rhaglen:

CYSTADLAETHAU LLWYFAN

1. Grŵp yn meimio i unrhyw record neu dâp.
 2. Unawd dan 5 oed.
 3. Parti iodlio.
 4. Côr adrodd gydag effeithiau sŵn.
 5. Tîm gymnasteg. (Pob tîm i ddod â'u hoffer eu hunain).
 6. ADRAN AMBIWLANS.
- Cystadleuaeth i ddangos unrhyw agwedd o'r gwaith.
7. Dawns werin, pâr, o unrhyw wlad ac eithrio Cymru.
 8. Cyflwyniad o deledu brecwast.

CYSTADLAETHAU BARDDONLLYD A LLETHOL

9. Prif wobr barddonllyd. Cerdd 'Crafu'.
10. Llythyr i ymddiheuro.
11. Cartŵn yn ymwneud â'r oes dechnegol.
12. Deg gorchymyn i fab neu ferch ar drothwy priodas.
13. Dewiswch unrhyw 10 o'r dyfyniadau poblogaidd isod gan ddychmygu pwy a'i dywedodd, wrth bwy ac ar ba achlysur:

- (i) 'Mae mwy o harddwch ym mynyddoedd hon.'
- (ii) 'Nawr lanciau rhoddwn glod.'
- (iii) 'Tlws eu tw' liaws tawel.'
- (iv) 'Pan fwyf yn hen a pharchus, Ac arian yn fy nghod.'
- (v) 'Pererin wyf mewn anial dir.'
- (vi) 'Duw a'm gwaredo, ni allaf ddianc rhag hon.'
- (vii) 'Tw whit, tw hw.'
- (viii) 'Cwsg ni ddaw i'm amrant heno.'

- (ix) 'Ni wn yn wir, pa hawl a roed i mi I chwarae campau â'ch hanfodau chwi.'
- (x) 'Rwy'n gorwedd efo'r hwyr Ac yn codi efo'r wawr.'
- (xi) 'Y gwyllt atgofus bersawr Yr hen lesmeiriol baent.'
- (xii) 'Arglwydd, gad im bellach gysgu.'
- (xiii) 'Ble buost ti neithiwr fab annwyl dy fam?'
- (xiv) 'Mi sydd fachgen ifanc ffôl Yn byw yn ôl fy ffansi.'

Gosodir cystadleuaeth llinell goll noson yr Eisteddfod.

Y cyfansoddiadau i fod yn llaw y trefnydd — Miriam Hughes, Yr Allt Deg, Cwm-y-glo erbyn nos Fercher, Chwefror y cyntaf.

AR WERTH

Prynwch ŵydd y Nadolig yma. £1.60 y pwys. Ffoniwch Llanberis — 870735 (gyda'r nos).

Camera Zenith, £29. Mrs Williams, 11 Cremlyn, Bethel. — Felinheli 670916.

Nadolig
Llawen

Nadolig Llawen a
Blwyddyn Newydd
Dda i chwi oll oddi
wrth

**Da B
JONES**

SNOWDON STORES
PONTRHYTHALLT
LLANRUG

Ffôn: Caernarfon 4472
PAPURAU NEWYDD
A BWYDYDD

Nadolig Llawen
a
Blwyddyn Newydd Dda
oddi wrth

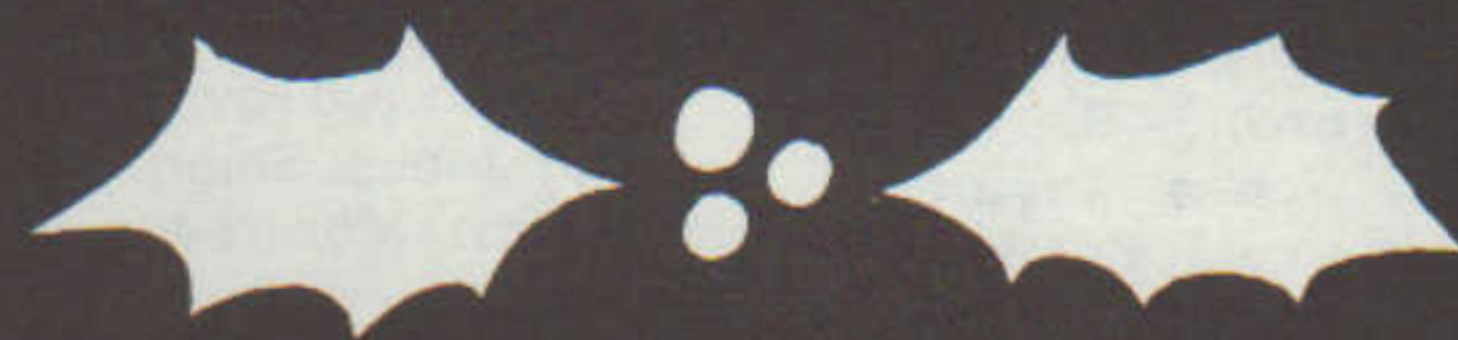
BERYL a GWEN

**LLYTHYRDY
LLANRUG**

Ffôn: Caernarfon 2422

CYFARCHION NADOLIG O LANRUG

Nadolig Llawen a
Blwyddyn Newydd Dda
oddi wrth

**ROBERTA
GRIFFITH**

BODELWY

LLANRUG

Ffôn: Caernarfon 4782

Ffrwythau a Llysiau at
eich drws

Nadolig Llawen a
Blwyddyn Newydd Dda
oddi wrth bawb yn

SIOP
DRIN GWALLT

**ELAINE &
ALWYN
WILLIAMS**

FFORDD YR ORSAF

LLANRUG

Ffôn: Caernarfon 2023

Nadolig Llawen a Blwyddyn Newydd Dda i'n cwsmeriaid a'n
cyfeillion oll oddi wrth

**R. Hughes Jones
a'r Mab**

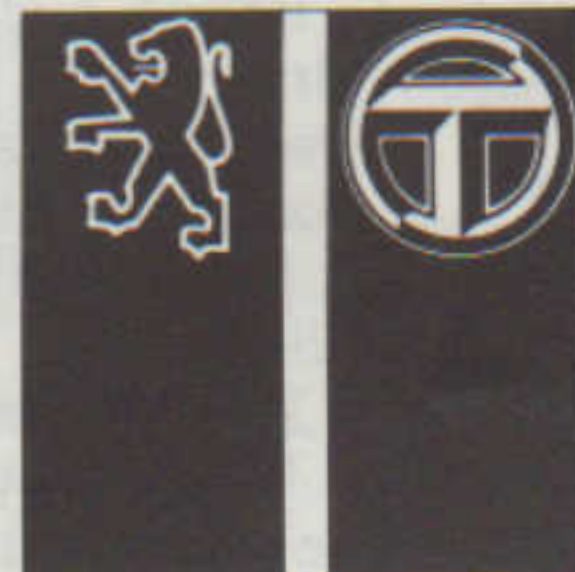
SIOP GIG

BRYN AFON

LLANRUG

Ffôn: Caernarfon 3188

Arbenigwyr ar gig i'r rhewgell

**Peugeot
Talbot**

AM
FARGEINION
GORAU 1984
DEWCH AT

JOHN TREVOR

GAREJ HAFOD LLANRUG Ffôn: Caernarfon 3372

NADOLIG LLAWEN A BLWYDDYN NEWYDD DDA I BAWB

NADOLIG LLAWEN
A
BLWYDDYN NEWYDD DDA
i'n cwsmeriaid a'n cyfeillion oll
oddi wrth
deulu

SIOP a MODURDY GROESLON MARC LLAN (fihangel-yn-y-g) RUG

Ffôn: CAERNARFON 2445

CYFARCHION Y TYMOR
A
DYMUNIADAU GORAU
oddi wrth
NEIL, IRIS, MARGARET AC OLWEN

y Siop Sglodion Pontrhythallt Llanrug

SGLODION MWYAF BLASUS Y FRO !

J.H. a H. JORDAN & SON

SNOWDON GARAGE LLANRUG

Ffôn: CAERNARFON 3056

Nadolig llawen a
blwyddyn newydd dda
oddi wrth bawb
yn y garej.
Gobeithio y cawn eich
cefnogaeth eto
ym 1984

Gwerthu ceir newydd ac ail-law
Trin cyrff – Sythu Chasis – Spreio – Unrhyw
Waith Mecanyddol – Atgyweirio – MOT –
Gwasanaeth Torri Lawr 24 awr

Dymuna
holl
Staff

COFIWCH FOD YMA BRESANT NADOLIG I BAWB –
Dillad Dynion, Merched a Phlant, Teganau, Slipars,
Blancedi, Llyfrau, Carpedi, Bwydydd a Diodydd

Y CO-OP LLANRUG

Ffôn: CAERNARFON 2937

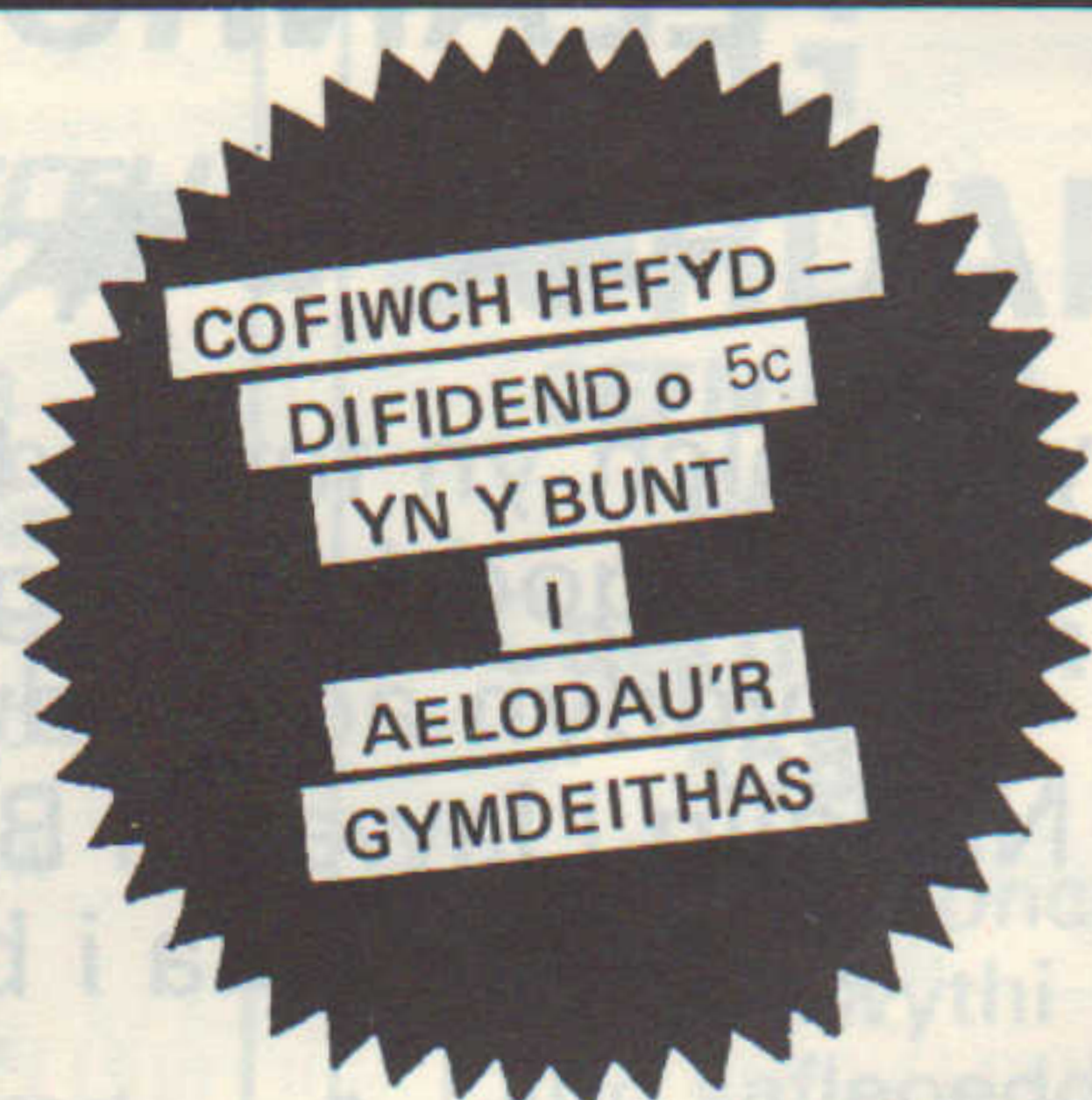
Nadolig
Llawen
a

Blwyddyn
Newydd

Dda i holl ddarllenwyr yr Eco

FE'CH SICRHAWN CHI
Y CEWCH EIN GWASANAETH
SIRIOL A'R BARGEINION
ARFEROL TRWY GYDOL

1984

COFIWCH HEFYD –
DIFIDEND o 5c
YN Y BUNT
I
AELODAU'R
GYMDEITHAS

Ar gyfer pob parti . . .
I ddathlu pob achlysur . . .

Gwesty'r Foelas

(Richard a Meirwen Thomas)

Llanrug

Ffôn: CAERNARFON 4652

Nadolig Llawen a Blwyddyn Newydd Dda

**WELDIO OFFER FFERM
A PHEIRIANNAU
DIWYDIANNOL
GWNEUD GIATIAU,
FFENSYS AC ATI
AR GYFER Y CARTREF**

**ATGYWEIRIO TAI
GWAIR**

E. PUGH

**WELDING &
FABRICATING**

**32 GLANFFYNNON
LLANRUG**

Ffôn: Caernarfon 5394

*Nadolig Llawen a Blwyddyn
Newydd Dda i Bawb*

Cyfarchion y Tymor
oddi wrth bawb yn

STORFA

Mace

**O.R. & M.
PARRY**

**Sgwâr
Llanrug**

Caernarfon 2790

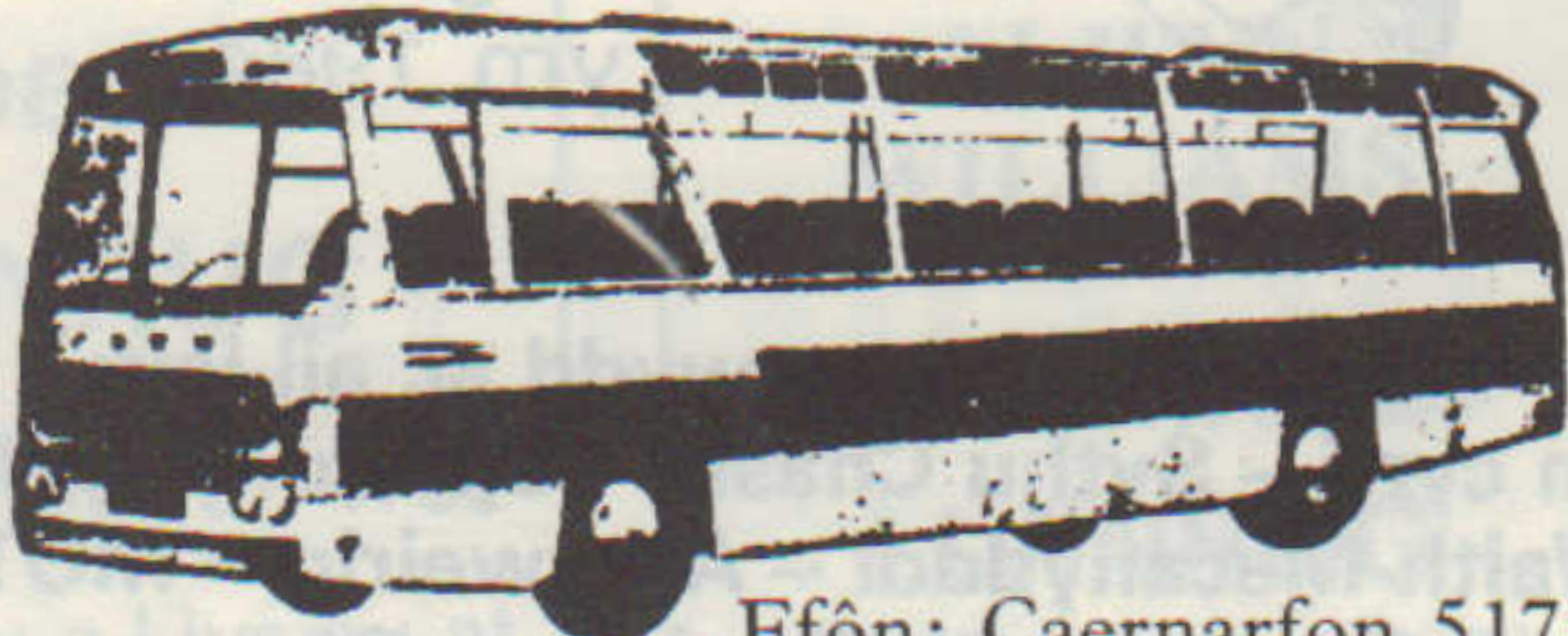
Dewis hael
o fwydydd, llysiau
a diodydd
ar gyfer y Nadolig

Nadolig Llawen a Blwyddyn Newydd Dda oddi wrth

RHIANNON MORRIS
a holl staff

**BWSIAU ARFON
LLANRUG**

Ffôn: Caernarfon 5175
neu Bangor 51981

Simneau glân am bris rhesymol gan

G. LLOYD

**4 PLAS TIRION TERRACE
LLANRUG**

Cyfarchion y tymor i chwi oll

*Defnyddir
peiriant sugno i lanhau* Ffôn: Caernarfon 4781

**Mae
David, Gill a Staff**

**TAFARN
GLYNTWROG
LLANRUG**

yn diolch yn fawr i bawb a'u
cefnogodd trwy gydol y
flwyddyn ac yn dymuno
Nadolig Llawen a Blwyddyn
Newydd Dda i bawb

**GWILYM JONES
Monumental Works
LLANRUG**

FFÔN :
CAERNARFON 2898

Gwaith Coffäol o bob math
mewn llechi a gwenithfaen gan
grefftwyr lleol

NADOLIG LLAWEN A BLWYDDYN NEWYDD DDA
i holl ddarllenwyr
Eco'r Wyddfa

DYMUNA

**WIL a MYRA
PRITCHARD**

GWERTHWYR LLEFRITH

CEFN LLWYD
LLANRUG
(Ffôn: Waunfawr 353)

NADOLIG LLAWEN
A
BLWYDDYN NEWYDD DDA
I CHWI'OLL

LLANRUG

Gohebydd: Mrs Eirlys Pierce, Swyn-yr-Awel (C'fôn 3776)

Y GYMDEITHAS UNDEBOL: Nos Fawrth Rhagfyr 6 gyda Miss Megan Humphreys yn llywyddu cafwyd darlith gan Mr John Roberts, Y Groeslon 'Trwy Ffenest y Car'.

Aed â ni ar daith o'r Groeslon i Wrecsam, gan gyfeirio at gartrefi enwogion y gorffennol, megis Tegla Davies, Eheddyd Iâl, y Ficer Pritchard ac eraill.

Talwyd diolch i Mr Roberts gan Mrs N. Roberts, Manod.

Y GYMDEITHAS LENYDDOL: Nos Iau, Tachwedd 24 cynhaliwyd cyfarfod o Gymdeithas Lenyddol Capel Mawr. Cafwyd noson o 'Hawl i Holi' a'r panel oedd Mr J.H. Hughes, Llanberis, Mr E.J. Llion Jones, Llanberis, Mr R.H. Jones, Llanrug a Dr R.S. Williams, Waunfawr. Yr holwr oedd y Parch Aled Edwards, B.A. Penisarwaun. Llywyddwyd y noson gan Mrs N. Lovatt, Brwynnog. Diolchwyd gan Mrs M. Roberts, Tai Plastirion a Mrs I. Butler, Haddef, Tan-y-coed. Rhoddwyd y te gan Mrs J. Maxwell a Mrs Eileen Williams. Bydd y cyfarfod nesaf nos Iau Rhagfyr 8 am 7.30 o'r gloch.

EISTEDDFOD: Yng nghyfarfod cyffredinol Eisteddfod Gadeiriol Llanrug etholwyd y swyddogion canlynol ar gyfer Eisteddfod 1984 sydd i'w chynnal ar Hydref 13. Llywydd: Mr Derfel Gruffydd, Ysgrifenyddion: Mrs Mair Huws, Mrs Mary Roberts. Trysorydd: Mrs Margaret Jones. Bydd y gwahanol bwyllgorau yn cyfarfod yn fuan i dynnu'r rhaglen allan ac erfynir am aelodau newydd i ddod i gynorthwyo ar y pwyllgorau.

Os oes gennych unrhyw awgrym neu gyfraniad i'r rhaglen cysylltwch â'r swyddogion uwchod er mwyn sicrhau parhad llewyrchus i'r eisteddfod.

RHODDION

Diolch i'r canlynol am eu rhoddion hael tuag at gostau cynhyrchu'r Eco:

£1.00: Mr a Mrs Ernest Jones, Hafan, Porth y Gogledd, Deiniolen; Mr a Mrs G.E. Ellis, Treflan, Llanrug (gynt)

£5.00: Cwmni Rheilffordd yr Wyddfa - Di-enw, Bethel.

CYMDEITHAS CHWIORYDD CAPEL MAWR: Cynhaliwyd y Ffair Nadolig flynyddol nos Iau, Rhagfyr 1. Cafwyd noson lwyddiannus iawn, a dymunwn ddiolch o galon i'r ardalwyr am eu cefnogaeth ac i bawb a wnaeth y noson gymaint lwyddiant. Diolch yn fawr i Mrs N. Roberts, y llywydd.

Y GYMDEITHAS UNDEBOL: Nos Fawrth, Tachwedd 22 cafwyd noson ddifyr yng nghwmni Parti Noson Lawen, Coleg y Brifysgol, Bangor. Cafwyd amrywiaeth o eitemau ganddynt gyda Mr Peredur Lynch yn arwain. Llywydd y noson oedd Mrs Megan Williams, Tan y Gaer a rhoddwyd y diolch gan Mrs Nant Roberts, Arwel.

Y SEINDORF: Enillwyd y pontŵn yn diwedd Tachwedd 3 (pum wythnos) oedd - 1. Mrs M.G. Roberts, Llanrug, 2. Mrs M.E. Williams, Caernarfon a 3. Mr Clifford Williams, Llanrug. Dymuna'r Seindorf ddiolch i bawb am eu cefnogaeth drwy'r flwyddyn. **CYDYMDEIMLWN** â Mrs Betty Hughes, Gorffwysfa, yn ei phrofedigaeth o golli ei brawd.

CYFARCHION: Dymuna Mrs J. Williams a Miss A. Parry, 14 Hafan Elan Nadolig Llawen a Blwyddyn Newydd Dda i'w cymdogion a'u cyfeillion yn Llanrug.

Denise Williams o Lanrug fydd i'w gweld yn cyfeilio ar y rhaglen 'Away in the manger' fore dydd Nadolig.

SÊR Y SGRÎN

Daeth Nadolig yn bur gynnar i Ysgol Gynradd Llanrug eleni. Roedd rhaid addurno'r neuadd a chwilio am goeden - a ninnau ddim ond yn nechrau Tachwedd.

Ond roedd rheswm digonol dros yr holl ffwdan, oherwydd roedd ymwelwyr go bwysig ar eu ffordd - criw ffilmio o'r BBC yn Llundain. Roedd y BBC yn paratoi rhaglen arbennig ar gyfer y Nadolig i geisio cyfleu'r Wyl drwy lygaid plant. Dewiswyd tair ysgol i gymryd rhan, un o'r Alban, un o Loegr a Llanrug i gynrychioli Cymru.

Felly, am ddeuddydd byrlymus fis Tachwedd fe ffilmwyd yr ysgol yn cyfleu stori'r geni drwy ganu carolau a cherdd dant, drwy actio a meimio a thrwy ddarlunio a sgwsio. Edrychwn ymlaen i gael gweld y raglen orffenedig. Teitl y rhaglen fydd 'Away in the Manger' a bydd yn cael ei darlledu fore dydd Nadolig ar rwydwaith cenedlaethol BBC 1.

TAN-Y-COED

Gohebydd: Miss Megan Humphreys, 4 Tai Tan-y-coed (Llanberis 870030)

CYDYMDEIMLWN: â Mr David Williams, Bryn Hyfryd yn ei brofedigaeth o golli ei unig frawd wedi gwaeldd hir. Bu Mr William Williams, Llanddona farw ar Ragfyr 1 a chladdwyd ef ar Ragfyr 5 - ein cydymdeimlad hefyd â'i briod a'r teulu oll yn eu colled.

Rhagfyr 4 bu farw Mr William Williams, Bod Gwilym, Waunfawr a chladdwyd ef ar Ragfyr 7. Yr oedd Mr Williams yn dad i Mrs Bridget Williams, Prysgol ac mae'n cydymdeimlad â hi a'r teulu oll yn eu profedigaeth.

CROESO ADRE: i Mrs Jennie Maud Griffith, Llys Meredydd wedi cyfnod yn Ysbyty Môn ac Arfon. Da deall fod Mrs Griffith yn gwella - ein dymuniadau gorau iddi am adferiad buan.

NOSON GOFFI: Nos Wener, Rhagfyr 16 am 7 o'r gloch yn Festri Tan-y-coed cynhelir Noson Goffi a bydd adloniant.

GWASANAETH Y NADOLIG: Nos Sul Rhagfyr 18 am 5.30 o'r gloch cynhelir Gwasanaeth Nadolig y Plant a pnawn Llun Rhagfyr 19 bydd Te Parti yr Ysgol Sul.

Nadolig
Llawen a
Blwyddyn
Newydd Dda
oddi wrth

**Wavell
Roberts
CIGYDD**

**LONDON HOUSE
LLANRUG**

**Ffôn:
Caernarfon 3574**

PEN CIGYDD Y FRO!

**Mynnwch y gorau
a dewch atom ni!**

Nadolig Llawen a
Blwyddyn Newydd
Dda
oddi wrth

**G
JORDAN**
CEFN ELAN
Ffôn
Caernarfon
3581

Cymysgwyr concrit
Cludo llwythi
Clirio safleoedd
a sbwriel
Tywod, Gro, Brics
hefyd
Gwaith Trydanol

Dysgwch yrru'r car gydag

**Y.Y.O.
YSGOL YRRU
OFALUS**

- * Gwasanaeth 7 diwnod
- * O ddrws i ddrws
- * Control Deuol

D L

PRITCHARD
43 glanffynnon
LLANRUG
CAERNARFON 5112

Cymeradwyir gan yr Adran
Drafnidiaeth

NADOLIG LLAWEN A
BLWYDDYN NEWYDD
DDA I BAWB

**NADOLIG LLAWEN
A
BLWYDDYN NEWYDD
DDA**

oddi wrth

Linda
MOBILE HAIRDRESSER

Lliwedd
Ffordd
Glanmoelyn
Llanrug

Ffoniwch

CAERNARFON 3674

i fod ar eich dela dros yr Wyl

Nadolig Llawen a Blwyddyn
Newydd Dda
oddi wrth

W.J.GRIFFITH

PLYMAR
A GOSODWR
GWRES CANOLOG
PANT TIRION, LLANRUG

Ffôn: Caernarfon 3248

GOSODWR SWYDDOGOL
SYSTEMAU
GWRESOGI OLEW
GWRES BP

Aelod o'r
Association of
Plumbing and
Mechanical
Services
Contractors

Dim un dasg rhy fychan
Dim un dasg rhy fawr

Agor

Ffiniau'r Gorffennol

MARCHNAD CAERNARFON ERSTALWM

Y MAE'N rhyfedd i ni "yr hen bobol" weld y fath newid mawr sydd yn hen dref Caernarfon, yn enwedig y farchnad. Yr wyf ddigon hen i fedru cofio'r farchnad yn ei gogoniant henafol fel petae. Clywais fy nhad yn sôn amdani ugeiniau o weithiau.

Cofiaf am yr hen Jews gyda'u watsus a'u perlau hudolus; dyn y llyfrau a dyn y teganau ond nid llyfrau theganau fe a geir heddiw - ceiniog neu ddwy oedd pris pethau erstalwm.

Byddai rhannau o Farchnad Caernarfon mewn amryw leoedd yn y dref gynt, megis y stondinau ar y Maes, ac eraill yn ymyl y Castell, a rhan yn y "Maes Mawn" - Turf Square yn awr. Byddai merched yn gwerthu gwichiaid a choccos yn ymyl siop yr Afr Aur. Byddai Tafarn Datws ar olwynion mewn cornel hwylus a'r hen wraig yn gwerthu India Rock Llannerchymedd ar gongl Stryd "Hole in the Wall" - ac yn gweiddi, "tamaid i brofi o'r India Rock poeth da 'ma, gwerth dwy geiniog am geiniog!" Aeth bachgen ati a gofyn am werth y ddwy geiniog o India Rock a thalu dim ond ceiniog amdano, a dyna row a bwgwith plisman arno.

Meddai'r bachgen, "Mae yma ddigon o dystion wedi eich clywed yn gweiddi, gwerth dwy geiniog am geiniog." Talu dwy geiniog fu raid i'r bachgen.

Stondin y "Pull Away" fyddai yn fy swyno i - rhoi dima am gael tynnu pêl i geisio cael India Rock mawr os medrech gael y bêl i'r twll iawn ond byddai hoelen yn rhwystr i'r bêl fynd i'r twll hwnnw, medda nhw!!

I lawr yn y Cei Llechi byddai marchnad y moch bach bob Sadwrn. Dyna faes y gwichian. Byddai yno droleidiau o foch bach, rhai o Sir Fôn wedi croesi Menai yn y stemar bach ac o bob cwr o Arfon.

Wrth gwrs gwelais fy nhad yn prynu mochyn bach gan y byddai fy mam yn magu mochyn neu ddau bob amser.

"Faint ydych yn ei ddal ar y perchyll heddiw?" a fyddai'r cwestiwn.

Yna perchennog y moch yn tynnu'r mochyn gorau allan a'i ddal ar y ffordd gydag un llaw yn gafael yn ei goes ôl, ac yntau yn gwichian fel babi'n cael ei 'molchi. Ei brynu a chael chwe cheiniog o rodd yn lwc arno. Rhoi'r mochyn bach wedyn

Gan Mary Lloyd Williams, B.E.M.

mewn sach, a'i gario ar eich cefn trwy strydoedd y dref i'r stesion at y trên bedwar, ac yntau yn strancio ac yn gwichian dros bob man.

Pan gychwynnodd bws D.M. Pritchard redeg o'r dref i Lanrug aeth rhywun i'r bws gyda'i fochyn yn y sach. Wrth Bontrug dihangodd y mochyn o'r sach ac allan a fo am ei fywyd. Pawb yn mynd allan o'r bws wedyn ac yn rhedeg i geisio dal y mochyn. Hwyl yr oes o'r blaen oedd rhedeg ar ôl mochyn. Byddai golygfa o'r fath yn amhosibl heddiw.

Cerdd Dic Dywyll
(Rhan o gerdd Dic Dywyll yw'r penillion canlynol):

Yn sydyn ar fore dydd Sadwrn
Roedd pawb at ei ffasiwn yn ffel.
Am farchnad Caernarfon cynhyrfent,
Prysurent, hwy ddeuent yn ddel:
Daeth Ann yno i werthu llaeth enwyn,
A Mai gyda'i menynd a'i maidd,
A merch Doli'r Cwac efo'r cocos
A Thomas i werthu blawd haidd.

'Roedd yno deilwriaid o Fangor,
A chryddion o Lannerch-y-medd,
A matiws o Niwbwrch yn cerdded
I'w gweld cyn amled â'r sêr:
Pes gwelsech y gwaeddi "Biff Nefyn"
'Roedd Robyn, a'r hen fules frech,
Wrth ochr y Castell yn cega:
"Dowch yma cewch ugain am chwech."

'Roedd llawer o ddwndwr a siarad
I'w glywed ym marchnad y moch:
Gwyddelod a Saeson yn sisial
A'r hychod yn uchel eu rhoch:
'Roedd yno chwarelwyr a ffermwyr,
A ffeltwyr a photwyr, fel ffair,
Rhai'n gwerthu gwyddau a chwningod,
Ac eraill a hwyaid ac ieir.

'Roedd yno rai drwg am ladrata
Medd geiriau Rebeca'r Tai Bach:
Fe gollodd hen wr o Fedd Gelert
Ei fased a'i siaced a'i sach:
Wrth wrando Dic Dywyll yn canu
Sian Robert gadd golled go gas,
Sef dwyn ei cheiniogwerth o sînsin -
Ac mi redodd y lleidr adra ar ras.

Genedigaeth Crist

Nid yw dyddiad geni Crist yn wybyddus; buwyd am ganrifoedd cyn penderfynu yn gyffredinol ar y dyddiad Rhagfyr 25. Nid oedd yr eglwys yn unfarn ar y mater: dalai'r Eglwys Ddwyreiniol mai Ionawr 6 y ganwyd Ef a'r Eglwys Orllewinol yn credu mai Rhagfyr 25 oedd dydd y geni i fod.

O'r diwedd daeth pawb i gredu fel y diweddaf. Rhannodd geni Crist amser yn ddau, sef "Cyn Crist" ac "Wedi Crist". Bernir bod dyddiad geni Crist bedair blynedd yn gynharach na'r cyfrif fel y mae'n bresennol. Cyfrif amser o greadigaeth y byd y byddai'r bobl cyn Crist, ond yn awr cyfrif yn ôl o Grist y byddwn ni wrth drafod hen

hanes.

Byddai'r hen bobl hefyd yn galw'r ddau gyfnod "Yr Hen Oruchwyliaeth" a'r "Oruchwyliaeth Newydd" neu "Yr Hen Fyd a'r "Byd Newydd".

O'r Herald 24-12-45

Y Nadolig

Wyf heddiw yn rhyfeddu, - wyf ar daith

Hefo'r Doeth i'r beudy,
Wyf y sant tyneraf sy,
Ond wyf Herod yfory.

GERALLT LLOYD OWEN
Allan o 'Barddas' - cylchgrawn
y Gymdeithas Cerdd Dafod -
Rhagfyr 1983. Rhif 80.

DINORWIG

Gohebydd: O.R. Williams, 2 Bro Elidir (Llanberis 870671)

O'R YSBYTY: Croesewir gartref Mr Gwilym Davies, 10 Bro Elidir wedi llawdriniaeth yn Ysbyty Môn ac Arfon. Parhaed i wella.

LLONGYFARCHIADAU i Mrs Kate Jones, Foelgron ar ei phen-blwydd yn 86 mlwydd ar Ragfyr 11 eleni oddi wrth yr ardalwyr.

I Miss Marina Bryn Roberts, Tŷr Ysgol ar ennill cadair yn eisteddfod gadeiriol Ysgol Brynrefail ar gyfansoddi Stori Fer.

MARW: Bu farw Mrs Nancy Rowlands, Foel Gron gynt, yn yr ysbty wedi gwaelled maith. Brodor o Ddinorwig, ac aelod o Eglwys St Mair Dinorwig ydoedd. Bu'n cario'r post am gyfnod yn Ninorwig a'r Fachwen. Cydymdeimlir â theulu a'r cysylltiadau teuluol yn eu profedigaeth.

DERBYN YN GYFLAWN AELOD: Pnawn Sul, Rhagfyr 4 dan arweiniad y Parch Trevor Lewis, Disgwylfa cafwyd Gwasanaeth i Dderbyn yn Gyflawn Aelod o'r Eglwys yn Ninorwig M.C., Miss Marina Bryn Roberts, Tŷr Ysgol.

CYDYMDEIMLIR: â Mrs Katie Griffith, Arwelfa ym marw ei hunig chwaer, Mrs Maggie J. Roberts, Glangors gynt.

Y GANOLFAN: Nos Iau, Rhagfyr 1 cafwyd sgwrs ddiddorol yn y Ganolfan i aelodau'r Gymdeithas Lenyddol gan y Parch Trevor Lewis, Disgwylfa ar 'Ddiwygiad y Ddeunawfed Ganrif'. Mwynhawyd y sgwrs yn fawr. Llywydd y noson oedd Mrs Katie Lloyd Hughes, 2 Maes Eilian. Talwyd diolchiadau i'r siaradwr gan Miss Marian Jones, 7 Bro Elidir a Mr Hugh Thomas, 1 Bro Elidir.

MARW: Tachwedd 28 yn 77 mlwydd oed bu farw Mrs Maggie J. Roberts, Glangors gynt, yng nghartref ei merch a'i gŵr, Mrs Glenys Roberts, 4 Bro Elidir. Roedd yn frodor o'r ardal, yn gymeriad tawel a siriol. Cydymdeimlir â'r plant, Alwyn, Ifan, Heulwen, Glenys a Rowena a'r wyrion a'r wyresau ynghyd â chysylltiadau teuluol yn eu profedigaeth.

Y GYSGODFAN BYSUS: Chwith gan yr ardalwyr golli eu cysgodfan bysus yn Nhy'n Fawnog ar ôl difrod gan y gwynt yn ddiweddar. Mawr hyderir y ceir un arall yn bur fuan eto gan fod y tywydd mor erwin yma ar adegau.

DIOLCH: Dymunia Mr a Mrs Llewelyn Jones, 4 Bro Elidir a'r cysylltiadau teuluol ddiolch o galon am bob arwydd o garedigrwydd a chydymdeimlad a ddangoswyd at eu mam, y ddiweddar Mrs Maggie J. Roberts, Glangors gynt, tra bu'n wael. Diolch hefyd i'r meddygon a'r nyrsus a bechgyn yr ambiwlans am eu gofal ohoni. Diolch hefyd i'r Parch Trevor Lewis, y Ficer Trevor Jones a'r Ficer Aled L. Edwards a Mr G.W. Pritchard, Central Garage, Llanberis am eu cyfraniad yn yr angladd. Diolch hefyd i chwiriorydd Cymdeithas Eglwys Dinorwig M.C. am eu cynorthwy ddydd yr angladd.

YMDDIHEURO: Mae'r Eco yn ymddiheuro'n arw iawn i ddau o bentrefwyr Dinorwig. Ymddiheurwn yn gyntaf i Mr Hugh Thomas, 1 Bro Elidir am ei anfon i'r ysbty yn y rhifyn diwethaf heb iddo fod yn wael! Enw Mr Gwilym Davies, 10 Bro Elidir a ddylai fod wedi'i gynnwys o dan y pennawd: 'Yn yr Ysbyty'. Da clywed bod Mr Davies yn gwella, a gobeithio bod Mr Thomas yn dal yn holliaich er gwaethaf ymdrechion yr Eco i'w yrru i'r ysbty!

SCIPIAU TIM

o £16

CYTUNDEB DYDDIOL NEU WYTHNOSOL

TIM FRAZER JONES
BUARTH BERAN, DEINIOLEN
LLANBERIS 871354

Nadolig Llawn a Dedwydd i Bawb

Mwynhewch y parti - yna ffoniwch

DEINIOLEN

C
A
B
S

Gwasanaeth 24 awr -
unrhyw bellter
Eich rhedeg i'r Maes
Awyr neu'r Porthladd

Ffôn: Llanberis

871591

Nadolig Llawn a Blwyddyn Newydd Dda

J.M. WILLIAMS, 12 TAI FAENOL

CYMERIADAU HYNOD

Yn rhifyn Tachwedd o 'Eco'r Wyddfa' cawsom y bennod gyntaf o hanes un o hen gymeriadau hynod y fro. Y tro hwn, cawn ail bennod hanes bywyd Sian Dafydd, Y Clegir, sy'n sôn am ei thaith o Ffestiniog i ardal Llanberis yn dilyn ei phriodas yn 1806.

YM MIS MEDI 1806 ychydig ddyddiau ar ôl fy mhriodas cychwynnais yng nghwmni fy mhriod a chares i mi Jane James am ardal Llanberis gan groesi mynyddoedd mawr, maith ac anial Dolwyddelan heb yr un ffordd na llwybr nac arweinydd. Y tŷ cyntaf y daethom ato oedd tŷ o'r enw Gorffwysfa (Gwesty Pen y Pass). Yna daethom ar draws rhyw fath o lwybr cul. Disgynnai'r llwybr i lawr y dyffryn gyda ffrwd fechan i lawr nant ddofn a chul a'r golygfeydd ar bob llaw yn fawreddog, gan greu arswyd arnaf wrth edrych ar y mynyddoedd a'r creigiau uchel a chroegedig o'm deutu. Credwn mai rhyfgy oedd i ddyn ac anifail ddod trwy y fath le. Rhyfeddais fwy pan welais fod bodau dynol yn trigiannu dan y fath greigiau uchel mewn lle o'r enw Cwmglas. Dyma'r tŷ cyntaf a welsom wrth ddod at Llanberis. Wedi cerdded ymlaen daethom i gyffyrddiad â thŷ neu ddau yr ochr arall i'r llwybr o'r enw Gwastadnant. Dyma lle cawsom gyfarfod â phobl i sgwrsio â hwy gyntaf er cychwyn o Ffestiniog, ac roedd fy mhriod a hwythau mor hyff gyda'i gilydd fel y gallwn dybied eu bod wedi cyrraedd tŷ ei fam.

Wedi i mi orffwys ychydig a thamaid i'w fwyta yng Ngwastadnant cerddasom ymlaen drachefn ar hyd yr un llwybr ac yn fuan i olwg hen eglwys henafol - eglwys y plwyf. Yma ac acw roedd ychydig fythynnod, rhai bychain, henafol a thlodaid yr olwg. Troisom yn lled sydyn oddi wrth yr eglwys a chroesi afon dros garreg gul a di-amddiffyn gan ddilyn y llwybr gyda'r afon at lyn (Llyn Peris). Pan gyferbyn â phen uchaf y llyn yr oeddwn yn canfod arwyddion o waith mwyn, yr hwn oedd ar odre'r mynydd serth ac uchel, a chreigiau mor ysgythrog ac arswydus yr olwg arnynt. Roedd nifer luosog o bobl yn gweithio yn y fan yma.

Wedi i mi ddyfod ychydig ymlaen gyda glan y llyn tynnwyd fy sylw at fwthyn wedi ei adeiladu mewn lle tra hynod ac anial i fyny oddi wrthym yng ngodre'r mynydd uchel a serth - bwthyn o'r enw Cwm-eilir. Rhyfeddod i mi oedd gweld teuluoedd yn byw mewn lleoedd mor anial a gwyllt.

Wedi cerdded ymlaen ychydig eto gyda glan y llyn daethom at fryn bychan, ac yr oeddym wrth droed hen gastell henafol. Cerddasom o gwmpas yr hen gastell, ac yna i fewn iddo. Dyma'r tro cyntaf i mi weld y fro a'r ardal, a'm priod yn dangos i mi lle'r oedd 'Dôl-tŷ-du' - ei gartref. Codais fy ngolwg tua'r mynyddoedd, y rhai oeddynt yn hynod o glir ar y pryd, y cyfan yn amgylchynu y gymdogaeth fel amddiffynfa gadarn ar bob llaw, a'u

godreuon yn cael eu gwisgo ar bob llaw gan helaethrwydd o goedydd tewfrig a gwyrdllas.

Cerddasom ymlaen am 'Ddôl-tŷ-du'. Wedi disgyn at odrau'r bryn, cerddasom at afon lled fawr gan ei chroesi dros bont gul heb ganllaw iddi yr hon oedd rhyw dri chan llath uwchlaw ymarlwysiad yr afon i Lyn Peris ac yna dilynasom lwybr dros wastadedd i gartref fy mhriod. Gwelais Ddôl-tŷ-du am y tro cyntaf. Tŷ lled fychan, un corn, wedi ei doi â llechi - gwellglas ar y grib a rhannau o'r to. Yr oedd yn rhy isel i gynnwys llofft, ac yn lle gwyngalch ar y muriau allanol - cen oesol, nes dangos yr adeilad yn dywyll a henafol. Roedd yn cael ei orchuddio o'r bron gan goed a llwyni."

Wedi i Sian Dafydd a'i phriod gyrraedd adref, cawsant groeso cynnes a chariadus iawn gan y teulu i gyd. Roedd y teulu yn darparu ar gyfer y bore trannoeth pryd yr oeddynt am gerdded i'r Sasiwn i Gaernarfon, a chymhellwyd Sian Dafydd a'i phriod i ymuno â hwy. Meddai - "Codasom yn blygeiniol bore trannoeth a chychwyn cerdded ar hyd llwybr cul eto. Holais a oedd rhyw fath o ffordd o Lanberis i Gaernarfon, a deallais nad oedd yr un lathen o ffordd ym mhlwyf Llanberis yr adeg honno. Felly, ar hyd llwybr troed yr aethom, trwy goed a drysni ar bob llaw i ni hyd at 'Tŷ-du' - hen balas yr Esgob Morgan. Roedd dau neu dri o phythynod yno hefyd, a chyfarwydd gwell i ni yn gynnes

iawn gan berthynasau fy mhriod, a deallais mai yma y ganwyd fy mam-yngnghyfraith. Yr oedd yr hen 'Dŷ-du' fel rhyw gawr o dŷ ymysg bythynnod y wlad y dyddiau hynny, ac wedi ei amgylchu â choed mawrion."

"Wrth fynd ymlaen danghoswyd i mi y tŷ nesaf atto, sef Glyn Rhonwy, fel y lle y magwyd fy nhad-yngnghyfraith. Tŷ bychan, un corn ydoedd ychydig i'r Gogledd o 'Tŷ-du'. Cerddasom dros fynydd lled greigiog ac anial a elwid 'Clegir'. Lle di-nod iawn ydoedd - heb na llwyn na choed yn tyfu arno hyd at waelod plwyf Llanrug. Yr unig dŷ a welais oedd islaw y Clegir mewn lle a elwid 'Llwyncoed'. Nid oedd na chlawdd na therfyn i'w weld ar yr holl fynydd-dir, na neb yn cyfareddu yr un cwr ohono ond rhyw un neu ddau o fythynod bychain a welais mewn lle o'r enw Bwlch, Cwm-y-glo neu Bwlch Gwynog. Roedd rhai o geraint fy

mhriod wedi eu hymlid ers dyddiau i'r lle hwn o'r Tŷ Canol Tŷ-du, am iddynt wrthod talu ardreth, a'u bod yn cyfanheddu ar y pryd mewn tŷ un-nos. Roedd canoedd o bobl yng Nghaernarfon, a buom yno drwy'r dydd, ac yna dychwelyd, ar hyd yr hen lwybr garw a throellog drachefn i'r Ddôl-tŷ-du lle buom yn trigo am naw mis, i aros hyd nes cawn dŷ ein hunain, a chawsom bob parch a charedigrwydd gan y teulu i gyd yn neilltuol felly gan fy mam-yngnghyfraith."

Byddai Sian Dafydd yn adrodd hanes y daith gyntaf honno i Gaernarfon lawer tro ac ni allai wneud hynny heb golli dagrau. Canys, mor ddi-feddwyl ydoedd hi pan yn croesi y mynydd-dir creigiog, anial a diffwrth, Y Clegir, mai yno y byddai hi yn ei helbul a'i thlodi dygnaf, yn geni a magu mwy o blant na'r cyffredin o wragedd y fro - dioddef tlodi mawr, afiechyd a galar - a byw yno hyd ei marw.

FFYNNON FACH YR WYDDFA

(Wedi eu casglu gan Mrs B. Evans, Glyn Arthur, Penisarwaun)

Ffynnon fach yr Wyddfa yn y ffynnon uchaf yng Nghymru, os nad ym Mhrydain Fawr. Saif yn agos i grib y mynydd, ar lwybr Llanberis. Ceir crybwylliad amdani gan y prif ysgrifenyddwr wrth adrodd hanes eu taith i'r Wyddfa.

Ar ôl Eisteddfod Genedlaethol Caernarfon 1862, aeth mintai fawr o feirdd, llenorion, cantorion, etc, i ben yr Wyddfa o Lanberis. Lluniodd Ceiriog, - yr hwn oedd yn anterth ei ddyddiau ar y pryd ac wrth ei fodd - ganig dlos ar yr amgylchiad, i'w chanu ar 'Doriad y Dydd'. Dyma'i grybwylliad am y ffynnon:

O'r diwedd cyrhaeddasom,
At ffynnon ger ei phen
Gan ddiolch am gael gwin y graig
Mor agos at y nen.

Mae "gwin y graig" yn y lle uchod wedi disychedu miloedd o ymwelwyr drwy gydol y maith flynyddau.

Ie, -

Ystên Duw i estyn dŵr

ys dywedai Trebor Mai, a fu mewn gwirionedd, ac O! mor felys fydd ei chynnwys wedi llafur a blinder dringo'r llethrau serth. Y mae'r hen fardd syml, Owen Dinorwig, wedi canu ei chlodydd hefyd, -

O gwrr ei phen'e geir Ffynnon - nad oes

Un dydd yng ngwlad Arfon

Well tarddiad o rad yr lôn,
Llawn cyfoeth - Llyn ac Afon.

Ei dŵr glân ar raeau red,
Os achos torri syched,
Fe wna'r dŵr, gloew-ddŵr glân,
Yn rhad oll y rhed allan,
Elfen bur i gre'duriaid
Er llwydd yn rhwydd wrth ei rhaid.

Y mae'r ffynnon o ran ei gwneuthuriad, yn hen iawn. Nid oes fugail yn medru dweud pa mor hen. Ac am y dŵr codi, y mae hwnnw, yn sicr, yno cyn i'r dyn roi ei droed ar Eryri. (Carneddog)

(Allan o Hen gylchgrawn 1913)

Telyn y Nadolig

Hen delyn y Nadolig,
Fu'n obaith oesoedd pell,
Pan wyrodd cariad uwch y crud
I daro'r tannau gwell;
'Roedd miwsig aur y delyn
Yng ngoleu'i seren Ef,
Yn peri i holl angylion Duw
Agoryd drws y Nef.

Mae'r delyn eto heddyw
Yn crwydro yma a thraw;
A miwsig pêr y cariad pur
Yn ffrydio trwy Ei law;
Os tlodi yw ein bywyd,
Os preseb yw ein crud,
Mae cariad ar y ddwyfol wawr
Yn taro'r tant o hyd.

Hen delyn y Nadolig,
A thelyn dyn a Sant;
Mae storm o fiwsig Calfari
I'w glywed ar y tant.

(MEIRIONNYDD)

Nadolig Llawn a Blwyddyn Newydd Dda
oddi wrth

J.M. JONES A'I FAB
GWAITH CERRIG BEDDAU
A THREFNWYR ANGLADDAU
DEINIOLEN

Ffôn: LLANBERIS 872518 (Dydd)
Y FELINHELI 670124 (Nos)

PRACTICAL CREDIT SERVICES LTD

2 WELLFIELD COURT
CAERFFYNNON/WELLFIELD
BANGOR 353269

Ein cynrychiolydd newydd ar gyfer ardal
Llanrug/Llanberis yw

Mrs VERA PRICE
TANYGRAIG
CWM-Y-GLO

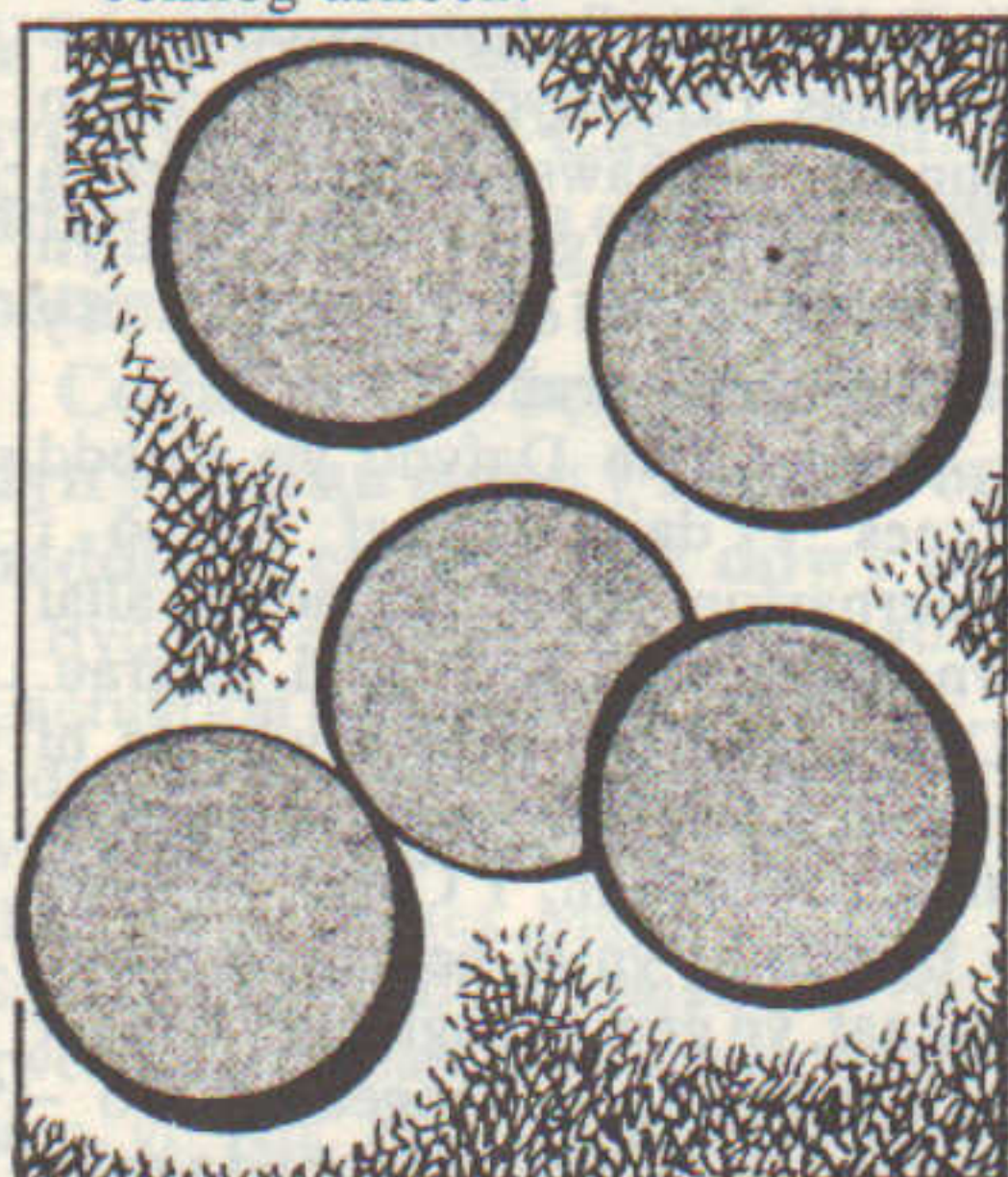
Ffôn: LLANBERIS 870550

Gwasanaeth Credyd Preifat a Chyfrinachol
Nadolig Llawn a Blwyddyn Newydd Dda

DIFYRION NADOLIG

PUMP DARN ARIAN

1. Mae angen pump darn deg ceiniog arnoch.

Sut mae'n bosibl eu gosod gyda'i gilydd yn y fath fodd fel bod pob un ohonynt yn cyffwrdd â'r pedwar arall?

Rhaid ymarfer!

LLWYAU TE YN NEIDIO

2. Sut mae'n bosibl cael llwy de i neidio i mewn i gwpan heb i chwi gyffwrdd yn y llwy de?

2. Gosodwch ddwy lwy de fel sy'n y darlun - cefn un llwy yn pwyso ar handlan y llall. Gyda'ch dwrn, rhwch ddyrnod dda i un llwy a bydd y llall yn cael ei chodi i'r awyr. Gydag ymarfer gallwch ei chael i neidio i'r cwpan.

I DRWSIO'R TELEDU NEU'R RADIO FFONIWCH...

Osmond W. Shaw
DEINIOLLEN

Ffôn:

LLANBERIS 870545

Gwasanaeth 'run diwrnod os ffoniwch cyn 10 o'r gloch y bore

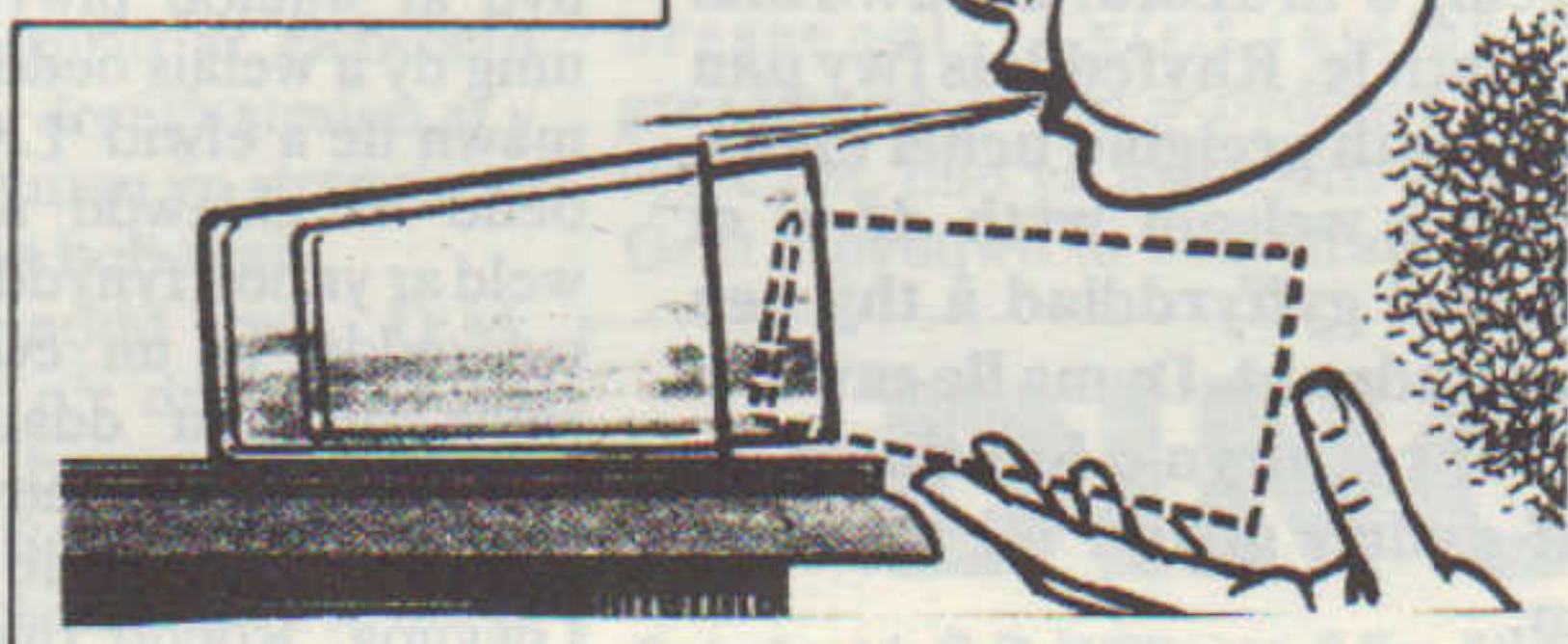
Nadolig Llawn a Blwyddyn Newydd Dda i Bawb

PROBLEM Y GWYDRAU

3. Sut y mae'n bosibl cael un gwydryn allan o'r llall heb gyffwrdd yn yr un o'r ddau?

3. Gosodwch y ddau wydryn ar ochr bwrdd. Chwythwch yn galed rhwng ymylon y ddau, a bydd yr un oddi mewn yn neidio allan.

Hawdd!

CHWYTHU BRICSEN!

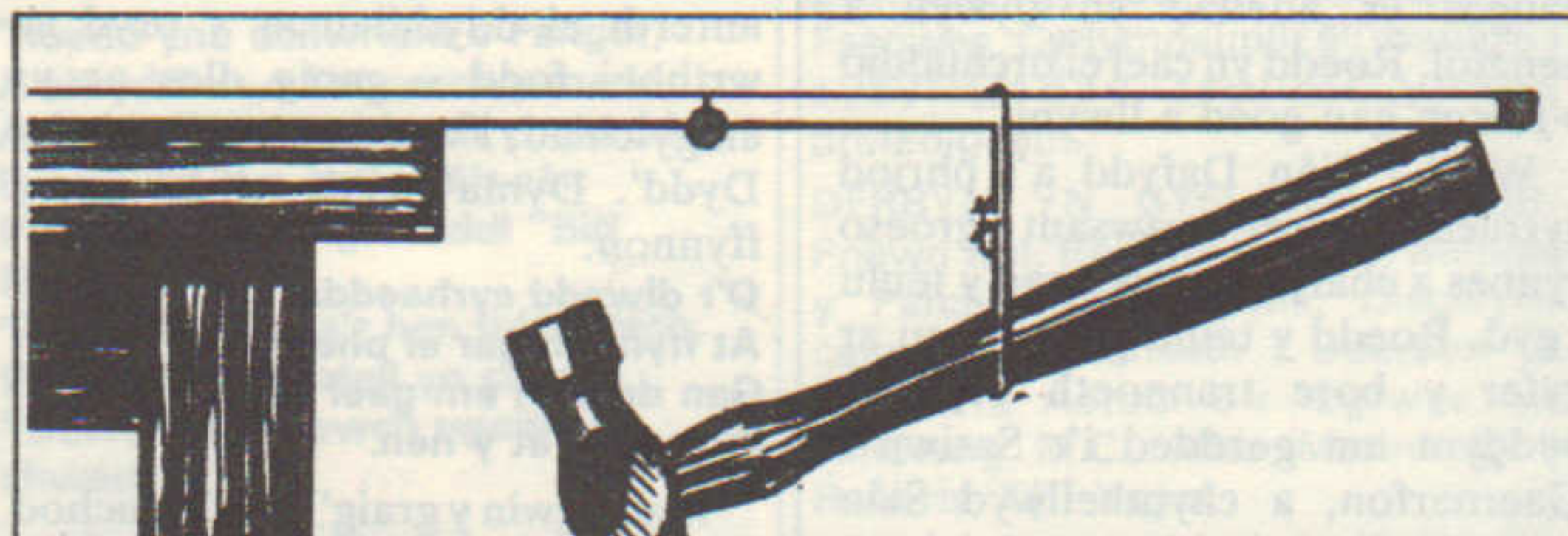
4. Sut y mae'n bosibl chwythu bricsen drosodd?

4. Gosodwch y fricsen ar fag papur. Chwythwch i mewn i'r bag papur a bydd y fricsen yn disgyn.

HONGIAN MORTHWYL

5. Sut mae'n bosibl hongian morthwyl ar bren mesur saer coed heb i'r pren mesur blygu?

5. Gosodwch y pren mesur i bwyso dros ymyl bwrdd fel ei bod yn bosibl iddo blygu i lawr os gosodir pwysau arno. Mae angen darn o llyn arnoch er mwyn hongian y morthwyl yn y dull a ddangosir.

CWMNI YSWIRIANT Y PRUDENTIAL CYF.

Y Cwmni Yswiriant sydd wedi bod yn rhoi gwasanaeth i bobol y fro ers tros 100 mlynedd

Dyma restr o'r goruchwylwyr yn y gwahanol bentrefi o'r fro:

LLANRUG, WAUNFAWR, CEUNANT, TAN-Y-COED a BETWS GARMON

GARETH JONES

Glyn Ceris, Waunfawr.
(Ffôn Waunfawr 392)

LLANBERIS, NANT PERIS, CWM-Y-GLO, BRYNREFAIL a DINORWIG

WILLIAM ROBERTS,

Hyfrydle Road, Capel Coch, Llanberis (870471)

DEINIOLLEN, PENISARWAUN, SEION, LLANDDEINIOLLEN, TREGARTH, M. LLANDEGAI

JOHN R. JONES

Clarke Terrace, Ffordd Llanberis, Caernarfon (4734)

RHOWCH GANIAD I'R 'DYN O'R PRW' YNGLŶN Â'CH

HOLL ANGHENION YSWIRIANT

GWASANAETH AR EICH AELWYD

Prudential

Y POT JAM A'R PAPUR

6. Sut mae'n bosibl rhoi pot jam llawn dŵr i sefyll ar ddalen o bapur heb ddim oddi tani?

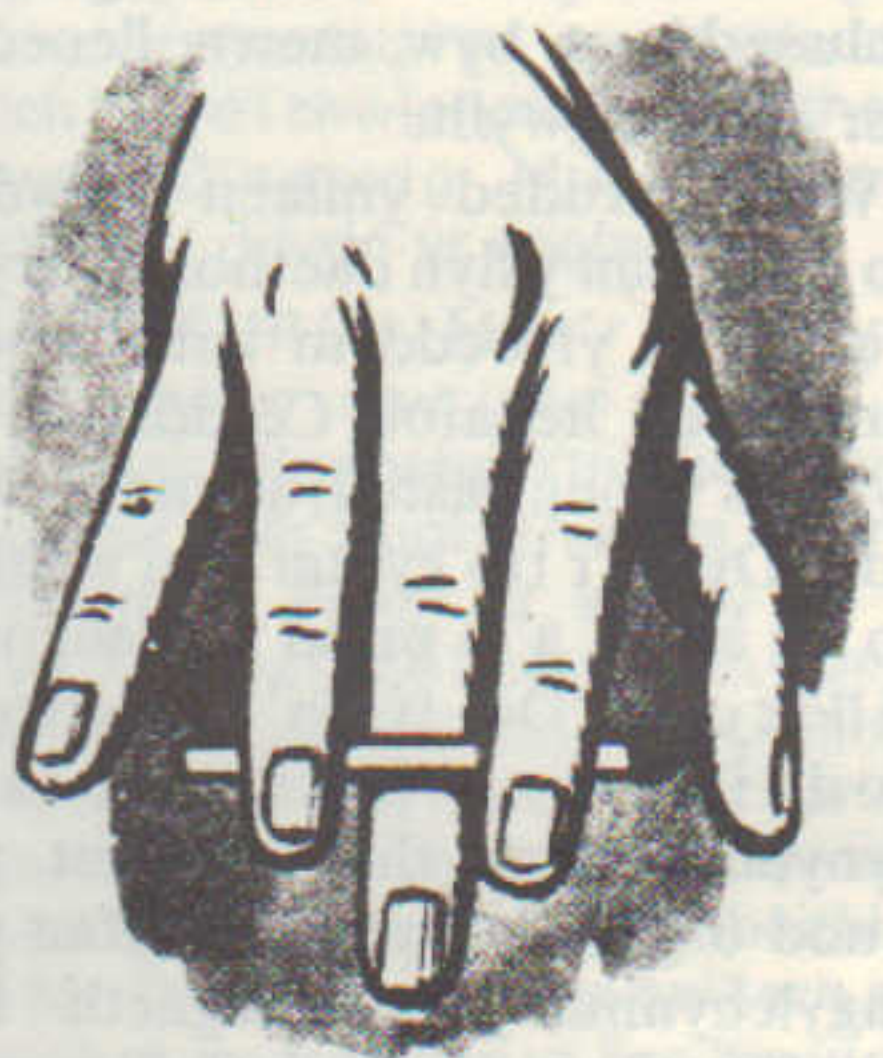
6. Mae angen tri pot jam arnoch. Llanwch un ohonynt â dŵr. Plygwch y papur fel yn y darlun (gwnewch y plygion mor fân ag sy'n bosibl. Rhwch y papur i orwedd rhwng y ddau bot jam gwag a gosod y pot jam llawn arno. Mae'r plygion wedi cryfhau digon ar y papur i'w alluogi i ddal pwysau'r pot jam.

SAMSON NEU'R 'HULK'?

7. Pwy sy'n gryf? Dyma ddwy ffordd o ddarganfod eich cryfder:

(a) Ceisiwch dorri'r fatsen â'ch bysedd - amhosibl?

(b) Sawl gwaith y mae'n bosibl torri'r papur: torrwech ddalen o bapur yn ei hanner. Gosodwch y ddau hanner gyda'i gilydd a'u torri eto. Gosodwch y pedwar darn gyda'i gilydd a'u torri. Sawl gwaith y gellwch barhau i dorri yn y modd hwn? Dim mwy nag wyth?

BRINLEY ROBERTS

Peintiwr a Phapurwr, Glanhawr Ffenestri a Môn Waith Atgyweirio

Ffôn: LLANBERIS 871101

Nadolig Llawn a Blwyddyn Newydd Dda

Rhag ofn y byddwch wedi blino ar eich holl deganau electroneg modern, beth am roi cynnig ar y difyrion hyn.

Efallai y bydd taid neu nain yn cofio difyrru eu hunain â phosau neu gemau tebyg pan oeddent hwy'n blant.

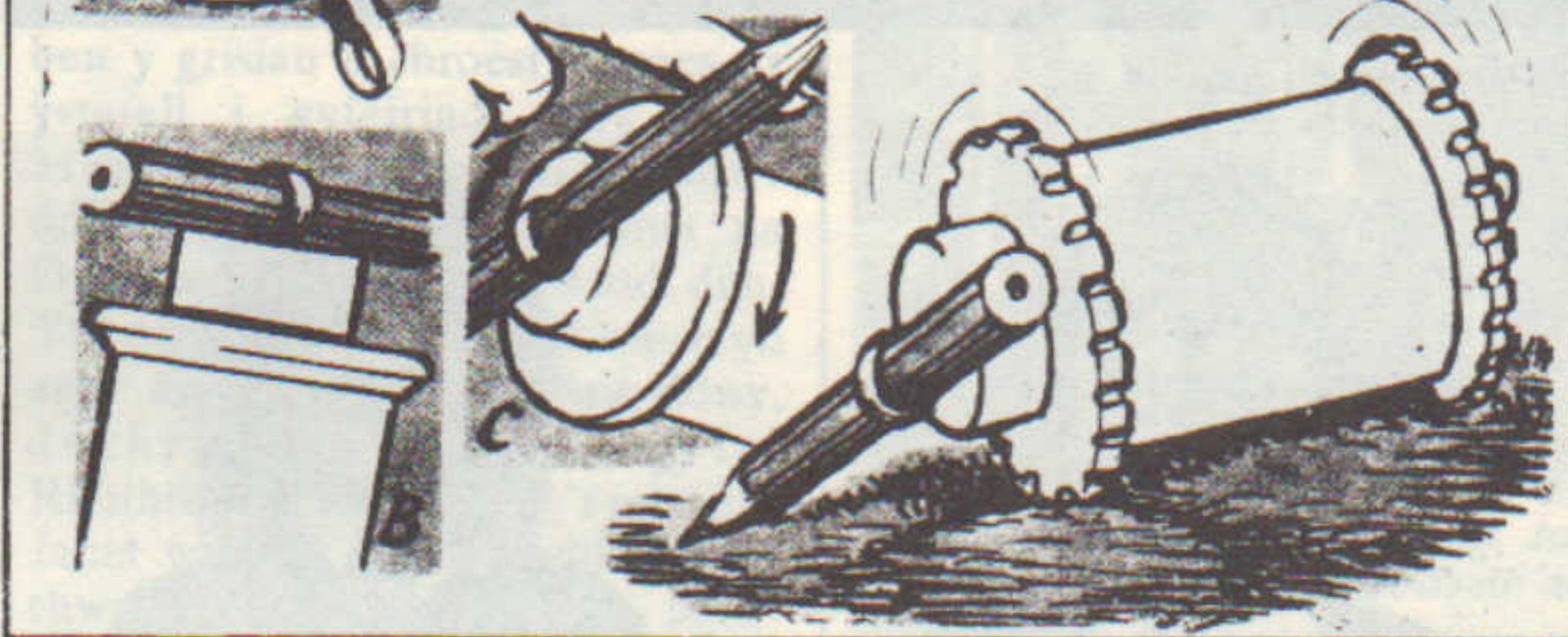
DYFRIN Y DEWIN

BETH AM RASUS RÎLS?

Gofynnwch i'ch mam am ddwy rîl bren, dau ddarn o lastig cryf, dwy hoelen fechan, dau ddarn o gannwyll a dwy bensil - fel yn y llun.

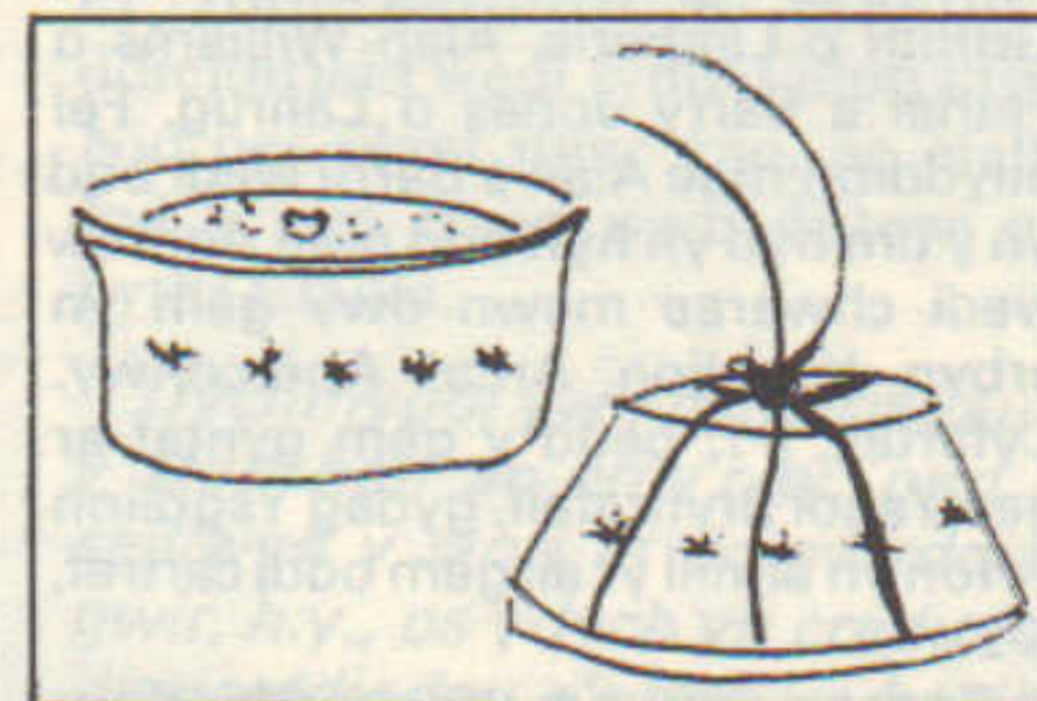
Rhowch y lastig trwy'r rîl, a'i ddal yn ei le gyda'r hoelen. Yna, torrwrch tua $\frac{1}{4}$ modfedd o gannwyll (efallai y gall eich tad wneud hyn â chylllell boeth) a rhoi'r lastig trwy ganol y darn cannyll. Rhowch y pensil trwy ddolen y lastig a'i droi'n dynn. Gosodwch y rîl ar y bwrdd, a gwyliwch hi'n rowlio ar ei draws. Gellir gwneud nifer o rîls tebyg a threfnu ras rhyngddynt.

Mae'r rîl yn rasio'n gyflymach ar draws wyneb heb sglein arno, a gellir rhoi 'dannedd' ar ochrau'r rîl i'w galluogi i symud dros bob math o rwystrau.

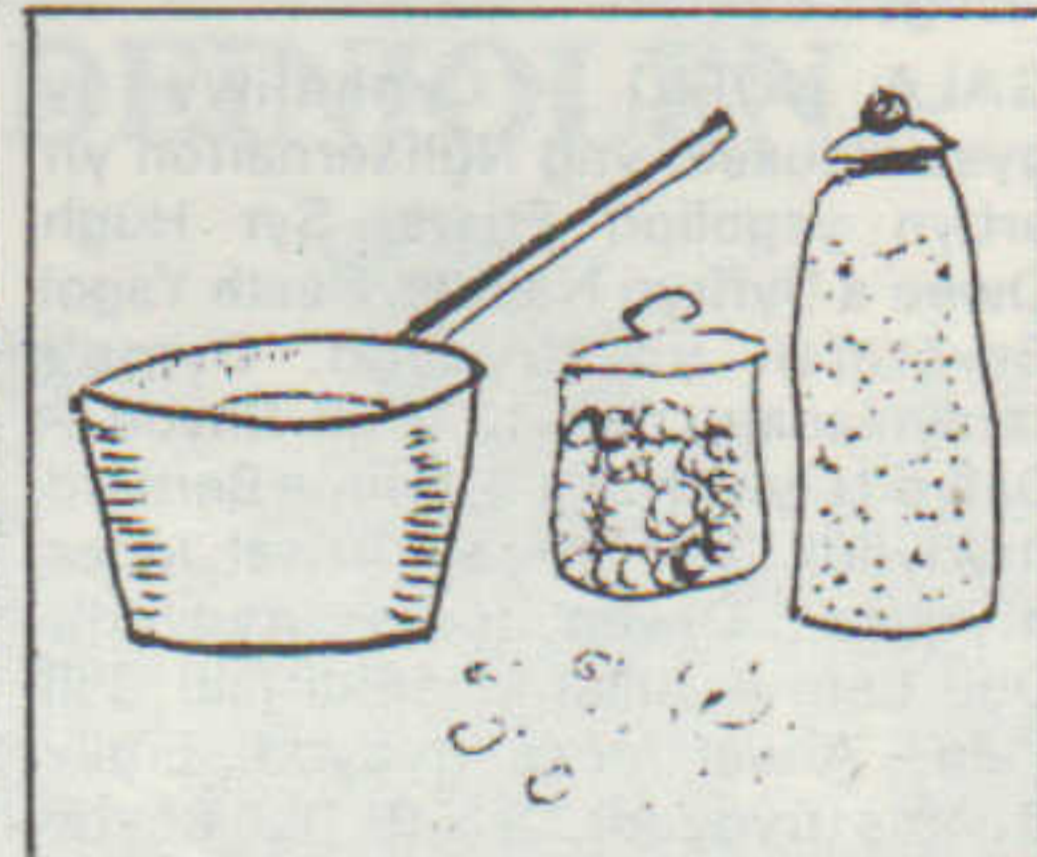

COFIWCH YR ADAR

1. Gofynnwch i'ch mam doddi hanner pwys o saim mewn sosban. Wedi iddo doddi, tywalltwch i mewn iddo gymysgedd o gnau, briwsion bara, croen cig moch, cyrrrens a sultanas.

2. Gadewch iddo oeri ychydig a'i dywallt i hen bot margarin plastig. Wedi i'r saim galedu clymwch llyn cryf o amgylch y pot saim a'i droi drosodd fel cloch.

3. Rhowch ef i hongian yn yr ardd o gyrraedd cathod, a gwyliwch yr adar yn gwleda.

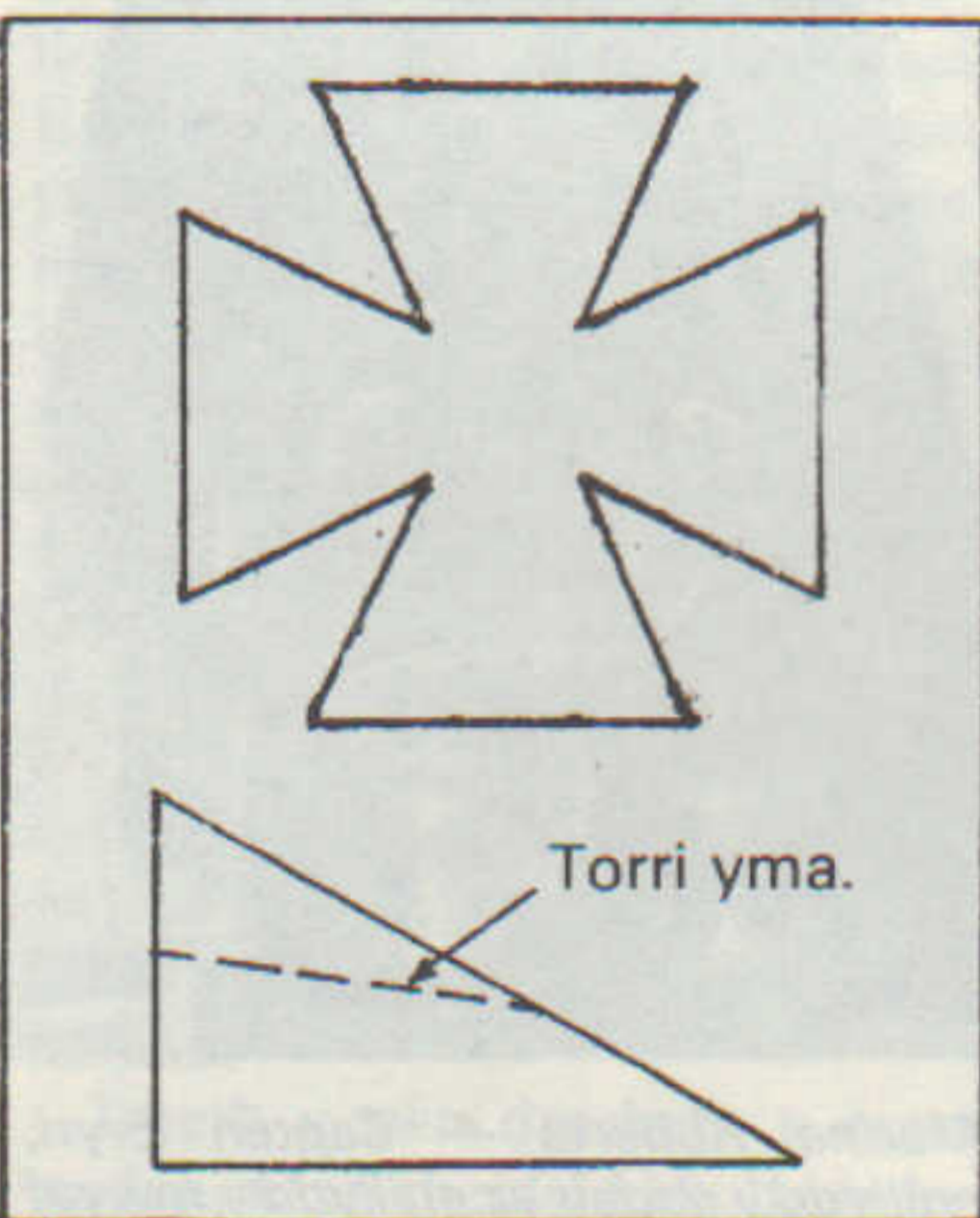

CROES MALTA

Gan ddefnyddio darn sgwâr o bapur, a fedrwch ei dorri **unwaith** i wneud siâp y groes ar y chwith?

Dyma sut:

Plygwch y papur groes-gongl dair gwaith nes ffurfio'r triongl bychan a welwch yn y llun. Yna, gan dorri un congwl i ffwrdd, bydd Croes Malta yn cael ei datgelu wrth agor y papur.

Torri yma.

Beth glywir o
**LWYNCOED
CWM-Y-GLO?**

Ffôn: Llanberis 870563

Na, nid tylluanod ond...

Dymuniadau gorau am Nadolig Llawn a Blwyddyn Newydd Dda oddi wrth bawb ym musnes llefrith

EIRWYN A SYLVIA WILLIAMS

i gwsmeriaid hen a newydd.

Diolch am eich cefnogaeth trwy gydol 1983

Nadolig Llawn
a Blwyddyn Newydd Dda

i bawb yn
Llanberis a'r Cylch
oddi wrth

**CENTRAL
GARAGE**

LLANBERIS.
Ffôn: 870202

Diolch am eich cefnogaeth yn ystod y flwyddyn.

RHEDEG NODDEDIG O AMGYLCH TRAC YR YSGOL – Bu bechgyn a genethod y flwyddyn gyntaf a'r ail ac ychydig o'r drydedd flwyddyn yn rhedeg o amgylch y trac am awr. Paul Prydderch o Lanberis ac sydd yn ei flwyddyn gyntaf a redodd bellaf – aeth o amgylch y trac 48 o weithiau heb stopio. Perfformiad arbennig iawn i fachgen mor ifanc. Fe gasglodd y plant dros £400 i gronfa'r ysgol. Diolch yn fawr iawn iddynt i gyd.

PÊL-DROED – Mae tri o fechgyn yr ail flwyddyn yng ngharfan pêl-droed dan 13eg Ysgolion Arfon, – Andrew Griffith o Lanberis, Alan Williams o Fethel a Barry Jones o Lanrug. Fel eilyddion mae Alan a Barry wedi bod yn y tîm hyd yn hyn ond mae Andrew wedi chwarae mewn dwy gêm yn erbyn Ysgolion Ardal Aberconwy. Cyfartal, 1-1, oedd y gêm gyntaf ar gae Ysgol Brynrefail, gydag Ysgolion Arfon yn ennill yr ail gêm oddi cartref, 5-2.

Gemau rhwng dosbarthiadau: Dosbarth 5A – 6, Y chweched – 6.

CODI PWYSAU – Llongyfarchiadau i Gwynfryn Williams o Benisarwaun a ddaeth yn gyntaf yn y bencampwriaeth codi pwysau i fechgyn Cymru.

GALA NOFIO – Cynhaliwyd y gystadleuaeth yng Nghaernarfon yn erbyn ysgolion Friars, Syr Hugh Owen a Dyffryn Nantlle. Daeth Ysgol Brynrefail yn drydydd. Dyma'r canlyniadau: Dan 13, Dull Rhydd – Dafydd Llywelyn (ail), Emma Bernard (trydydd); Dull Broga – Arwel Jones (trydydd), Olwen Jones (trydydd); Dull Cefn – Julian Joanidi (ail); Pili Pala – Arwel Jones (trydydd), Emily Adams (trydydd). Dan 15, Dull Rhydd – Llinos Davies (trydydd), Matthew Shaw (trydydd); Dull Broga – Matthew Shaw (cyntaf), Llinos Davies (ail); Dull Cefn – Kirsty McCann (ail); Pili Pala – Nigel Thomas (trydydd). Dan 18, Dull Rhydd – Iestyn Jones (ail), Melanie Sellars (trydydd); Dull Broga – Ben Shaw (cyntaf), Beate Adams (trydydd); Pili Pala – Ben Shaw (ail); Dull Cefn – Susan Jones (trydydd). Medley (Unigol): Dan 13 – Genethod (trydydd); Dan 15 – Bechgyn (trydydd), Genethod (trydydd); Dan 18 – Bechgyn (cyntaf). Rasau Cyfnewid: Dan 13 – Bechgyn (trydydd), Genethod (trydydd); Dan 15 – Genethod (ail); Dan 18 – Genethod (ail).

EISTEDDFOD YR YSGOL (Tach. 24) – Eisteddfod Eryri oedd hi eleni – y tro cyntaf iddynt ennill ers dros ugain mlynedd. Dyma'r marciau terfynol: Eryri 357, Eilian 299, Elidir 288, Gwyrfa 280. Yr un a enillodd fwyaf o farciau dan 15 oedd Alison Edwards (Gwyrfa), a thros 15 daeth Marina Bryn Roberts (Eryri) yn gyntaf a Lynne Jones (Gwyrfa) yn ail.

SIBRYDION O'R YSGOLION

YSGOL BRYNREFAIL

Marina a enillodd y gadair hefyd, wrth gwrs, yn ogystal ag arwain ei thŷ i fuddugoliaeth. Daeth Rhiannon Pritchard yn ail am y gadair a Bethan Jones a Bethan Hughes yn gydradd drydydd. Daw y tair o Lanberis.

Y beirniaid eleni oedd Miss Delyth Rees (Cerdd), Mr Selwyn Griffith (Adrodd a Llên) a Mr Dafydd Idriswyn Roberts (Drama).

ATHRAWON – Yn ystod y ddwy flynedd aeth heibio y mae'r Ysgol wedi colli pedair o athrawesau a aeth i ysgolion eraill fel Dirprwy-brifathrawesau. Yn awr, y mae'r Ysgol yn colli athro y tro yma a benodwyd yn Uwch-athro mewn ysgol arall. **Mr Rhys Wyn Parri, B.Sc., M.Ed.** Y mae Mr Parri wedi bod yma ers Medi 1980 fel Pennaeth yr Adran

Y Parti Pop buddugol.

Alison Edwards – ennill mwyaf o farciau dan 15 oed.

Marina Roberts – Capten Eryri, enillydd y gadair ac enillydd y mwyaf o farciau dros 15 oed.

Gemeg. Bu'n athro hynod o lwyddiannus a derbyniol gan y plant, yn gadarn ei ddisgyblaeth ond hefyd yn llawn hiwmor. Arwydd o agwedd ei gyd-athrawon tuag ato yw iddo gael ei ethol ganddynt yn gynrychiolydd athrawon ar y Bwrdd Llywodraethwyr. Yr wyf fy hunan yn ddyledus iddo am lawer sgwrs ar faterion addysgiadol. Y mae'n cymryd diddordeb proffesiynol mewn astudio problemau ehangach addysg ac y mae ganddo farn oleuedig a chraff arnynt. Ni synnais iddo gael ei benodi yn Uwch-athro yn Ysgol y Moelwyn, Blaenau Ffestiniog ac wrth ddiolch iddo am ei wasanaeth yma dymunwn bob llwyddiant iddo yn ei gyfrifoldeb newydd.

Mrs Ciss Lloyd. Collodd yr Ysgol amryw o athrawon yn ddiweddar, trwy ymddeoliad, ac y mae penderfyniad y Ddirprwy-brifathrawes Mrs Ciss Lloyd i ymddeol ddiwedd y tymor yn ergyd drom i'r Ysgol. Daeth Mrs Lloyd yma fel athrawes Ceginio bymtheng mlynedd yn ôl. Gwnaeth argraff fel athrawes hynod effeithiol, yn barod i ymgymryd â phob math o ddyletswyddau y tu allan i'r dosbarth hefyd. Naturiol felly iddi gael ei dewis yn Ddirprwy-brifathrawes pan ddaeth y swydd honno'n wag yn 1977. Yn ystod y chwe blynedd diwethaf y mae wedi cyflawni'r swydd yn anrhydeddus iawn. Ei phrif ddyletswydd oedd lles a disgyblaeth y genethod ac yr oedd ei chydymdeimlad, ei doethineb, a'i chadernid yn sicrhau ei bod yn hynod effeithiol. Yn bersonol gallaf ddweud fod ei theyrngarwch a'i chefnogaeth i mi wedi bod yn eithriadol ac y mae gennyf le i fod yn arbennig o ddiolchgar iddi. Er bod ei ddyletswyddau yn pwyso'n drwm arni parhaodd yn hynod effeithiol fel athrawes Ceginio. Yn yr arholiad TAU mewn Ceginio eleni cafodd dros 50% o'r ymgeiswyr Radd 1 – canlyniad eithriadol gan yr ystyir fod i 10% o'r ymgeiswyr gael Gradd 1 yn ganlyniad da. Nid oedd y penderfyniad i ymddeol yn awr yn un hawdd iddi, ond yr oedd ei gŵr, Mr Harri Lloyd o'r Coleg Normal gynt a fu'n gyfaill da i'r ysgol ar hyd y blynyddoedd, wedi ymddeol yn yr haf a theimlai hithau y dylai ymuno ag ef. Dymunwn ymddeoliad hapus i'r ddau ohonynt ac ategwn eto ein diolch i Mrs Lloyd am ei gwasanaeth clodwiw i'r Ysgol.

W.E. Thomas (Prifathro)

Mrs C. Lloyd a Mr Rhys Parri, dau o athrawon sy'n gorffen yn yr ysgol ar ddiwedd y tymor.

Marina Roberts a Catrin Lennon – enillwyr ar y ddeuawd.

Nadolig Llawen a Blwyddyn Newydd Dda oddi wrth

TONY TYDDYN DAIRIES
WAUNFAWR
Ffôn 711

Danfoniwr trwy ardal Eco'r Wyddfa

Nadolig Llawen a Blwyddyn Newydd Dda i chwi oll oddi wrth

BECWS DEINIOLLEN
(D.E. & R.P. JONES)

Ffôn: LLANBERIS 870232

BARA FFRES A THEISENNAU BLASUS

Hefyd gwerthwyr CALOR GAS

CHWILOTA

(Bwriad y gyfres hon yw 'chwilota' i hen hanesion, chwedlau a digwyddiadau yn ardal bro'r 'Eco'. Esgryn sychion yn unig fydd y mwyafrif ohonynt, ond gobeithir cael mwy o gnaid ar ambell un gyda help y darllenwyr. Os oes gan unrhyw un sylw neu wybodaeth ar unrhyw destun yn y gyfres, byddwn yn falch o glywed gennych. Anfonwch eich cyfraniadau i'r Golygydd Erthyglau.)

SŴN TRAED

TŶ BYCHAN ar gwr y pentref oedd Maes y Waun, ond roedd Janet a Gwilym Evans yn fwy na bodlon arno fel cartref cyntaf. Mae'n wir nad oedd yn foethus, ond gyda'r brwdfrydedd heintus hwnnw a berthyn i bâr ifanc newydd briodi, roedd yr hen fwthyn llwm yr olwg wedi ei drawsnewid yn nefoedd fach gysurus. Un ystafell oedd ar y llawr, a rhyw bwt o gegin gefn wedi ei gosod i bwysu'n erbyn cefn y tŷ. Un llofft oedd i'r tŷ hefyd, a'r grisiau'n arwain yn syth o'r ystafell fyw iddi. Rhyw flwyddyn ar ôl geni Marian, bu'n rhaid addasu'r llofft a'i rhannu'n ddwy, gan osod palis o goed ar draws un rhan ohoni a chreu ystafell fechan i osod y crud.

Am bedair blynedd buont yn byw yma, ond teimlai'r rhieni fod y llofft fechan yn rhy gyfyng ar gyfer plentyn teirblwydd ar ei phrifant. Roedd yn rhaid ymestyn y tŷ a'i adnewyddu neu chwilio am gartref arall. Cyndyn iawn o symud oedd Janet a Gwilym, a phenderfynwyd ar geisio ymestyn y tŷ o'r cefn gan ychwanegu cegin fodern a gosod llofft ychwanegol ac ystafell folchi ynddo. Caniatwyd y cais cynllunio a setlo y ddau ar bris gynyddag adeiladwr lleol. Gan ei bod ar drothwy'r gaeaf, penderfynwyd gohirio'r gwaith o chwalu cefn y tŷ tan y gwanwyn. Er hynny, dechreuwyd ar y gwaith o dorri sylfeini yng nghefn y tŷ, a chafodd Gwilym y gwaith llychlyd o dynnu'r hen blastar oddi ar wal fewnol y llofft fel bod popeth yn barod i wneud agoriad trwy'r wal pan ddeuai'r gwanwyn. O fewn rhyw wythnos ar ôl dynnu'r holl blastar y dechreuodd y tŷ'n.

Janet a'i clywodd gyntaf, a hithau'n brysus yn paratoi bwyd yn y gegin gefn. Chwaraeai Marian yn dawel yn y brif ystafell. Tybiodd Janet iddi glywed sŵn yn y llofft, a rhuthrodd trwedd o'r gegin gefn gan feddwl i ddechrau fod Marian wedi cropian rywsut i fyny'r grisiau er gwaethaf giât fach bren a osodwyd yn rhystr ar eu gwaelod. Ond roedd Marian yn parhau i chwarae'n ddistaw fel pe na bai wedi clywed unrhyw beth anarferol. Safodd Janet yng ngwaelod y grisiau a gwrando. Doedd dim i'w glywed. Roedd y llofft mor ddistaw ag y dylai llofft wag fod. Penderfynodd Janet mai hel meddyliau roedd a dychwelodd i'r gegin gefn. Soniodd hi ddim am y sŵn pan ddaeth

Gwilym adref y noson honno, ac ymhen ychydig ddyddiau, aeth y cwbl yn angof ganddi.

Rhyw ddau ddiwrnod cyn y Nadolig y daeth y sŵn eto, a'r tro hwn doedd dim dwywaith nad oedd y ddau wedi ei glywed. Roedd hi'n noson oer, glir a hithau'n rhewi'n galed. Roedd y tân agored wedi ei lwytho â boncyffion, ac yr oedd Janet a Gwilym wrthi'n brysus yn lapio anrhegion Nadolig i'w perthnasau.

Yn sydyn, daeth sŵn traed yn cerdded yn araf ar draws y nenfwd uwch eu pennau, gan gychwyn ar ben y grisiau a chroesi'n groes i'r ystafell i gyfeiriad drws llofft Marian. Digwyddodd mor ddisymwth fel na allai Janet na Gwilym ddweud na gwneud dim. Yna clywsant ddrws y llofft fach yn agor ac o fewn eiliad neu ddwy, dechreuodd Marian grio. Rhuthrodd Gwilym i fyny'r grisiau a Janet wrth ei gwt. Roedd y drws rhwng y ddwy llofft ar agor. Brasgamodd Gwilym ar draws y llofft ac i mewn i llofft yr eneth fach. Eisteddai Marian i fyny'n ei gwely yn pwffian crio ac yn rhwbio'i llygaid yn union fel y gwna plant ifanc wrth ddeffro'n sydyn. Doedd neb arall yn yr ystafell.

Wedi setlo'r fechan ac iddi hithau syrthio'n ôl i gysgu, dychwelodd Gwilym a Janet i'r gegin. Digon di-ddweud fu'r ddau am y gweddill o'r noson. Doedd yr un ohonynt yn fodlon cyfaddef i'w gilydd rhywsut eu bod wedi clywed sŵn traed. Buan iawn y bu'n rhaid iddynt leisio'u hofnau.

Daeth y sŵn drachefn y noson wedyn, ac yn rheolaidd bob nos hyd

Nos Wyl Ystwyll ar Ionawr 6ed. Yna distawodd. Daeth yn ysbeidiol wedyn ym mis Chwefror a dechrau Mawrth, a phob tro yr un oedd y drefn: cychwyn o ben y grisiau; croesi'r llofft; agor y drws; deffro Marian. Ni lwyddodd Gwilym na Janet i gyrraedd pen y grisiau unwaith cyn i'r drws agor, a phob tro roedd ystafell Marian yn wag ar wahân i'r plentyn. Doedd dim esboniad ar y peth. Yr unig gysur a gai'r rhieni o'r holl ddigwyddiad oedd mai deffro'n unig a wna'r plentyn. Doedd dim arwydd ei bod yn dychryn o gwbl, nac yn cofio dim o'r hyn ddigwyddodd y bore canlynol.

Ond bellach roedd Gwilym a Janet yn methu'n lân â setlo i lawr i fwynhau noswaith ym Maes y Waun. Roeddynt fel pe baent ar bigau'r drain bob nos yn disgwyl am y sŵn traed. O'r diwedd, penderfynwyd gohirio'r atgyweiriadau i'r tŷ, a'i roi ar y farchnad. Symudodd y teulu i dŷ arall mewn pentref arall ... ond nid dyna ddiwedd y stori.

Ymhen rhai blynedd, cyfarfu Gwilym â gwraig oedranus a fu'n byw am gyfnod ym Maes y Waun. Dywedodd wrtho iddi hi a'i gŵr a'i phlentyn ifanc orfod symud o'r tŷ oherwydd sŵn a ddeuai o'r llofft, yn enwedig yn ystod cyfnod y Nadolig a'r Flwyddyn Newydd. Gwyddai am deulu arall hefyd a brofodd yr un digwyddiadau, ond yn rhyfedd iawn, meddai, dim ond i deuluoedd â phlentyn ifanc yr oedd y sŵn traed yn datgelu eu hunain.

Bellach mae Maes y Waun wedi ei foderneiddio a theulu o ddieithriaid wedi symud iddo i fyw. Nid oes plant ifanc yno, ac efallai fod y sŵn traed wedi distewi am byth. Efallai.

Dychmygol yw'r cymeriadau'n y stori hon ac enw'r tŷ, ond fe seiliwyd y stori ar ddigwyddiad gwir, h.y., os ydych yn credu fod digwyddiadau o'r fath yn bosibl.

Mae'r tŷ ym mro 'Eco'r Wyddfa' ond ni allaf roi ei enw cywir i chwinac enw'r teulu a fu'n byw ynddo ... rhag ofn!

CHWILOTWR

SEINDORF DEINIOLEN

Anfonwyd y llun gan Mrs D.M. Jones, 17 Lôn-y-brenin, Caernarfon. A oes unrhyw un a all roi gwybodaeth am y bandwyr — pa flwyddyn? Beth yw'r achlysur?

LLYTHYR O CHICAGO

Copi o lythyr a dderbyniodd ein Gohebydd yn Llanberis, Mrs Siân Thomas gan gyfaill iddi sydd yn byw yn America.

453 Titonka
Park Forest
Illinois 60466
U.S.A.

Annwyl Siân,

Ysgrifennu i ddweud gymaint yr wyf yn mwynhau darllen 'Eco'r Wyddfa'.

Fy nain, Mrs Lucy Roberts, Charlotte sydd yn ei yrru bob mis i mi yma yn Chicago.

Braf iawn yw cael darllen y newyddion am Llanber. A theimlad 'agos at adref' pan adnabyddaf rai o'r bobl.

Cofion cynnes at fy holl deulu a ffrindiau, ac edrych ymlaen i ddod adref a chael gweld pawb unwaith eto.

Tan hynny,

Cofion gorau,

Sheila (Edwards) Shreder

Bethesda St., Llanberis)

a'r teulu: gŵr Bill, a'r plant: Susan, Chris a Sarah

Rhowch anrheg LLEOL y Nadolig hwn o weithdy creffttau

SIOP AMAN Stryd Fawr

DEINIOLEN

Ffôn: Llanberis 871210

Nadolig Llawen a Blwyddyn Newydd Dda oddi wrth Gwil a'r teulu

Nadolig Llawen a Blwyddyn Newydd Dda i chwi oll oddi wrth

Bistro

45 Stryd Fawr

LLANBERIS

Ffôn: LLANBERIS 871278

(Danny a Nerys Roberts)

Pryd gorau'r fro

Diolch yn fawr am eich cefnogaeth
yn ystod 1983

GWALIA GARAGE

PERCHENOGION
H.G. & J.S., H.S. & J.S. EVANS
CAEATHRO

Ffôn:
CAERNARFON 3096

WAUNFAWR

Gohebydd: Mrs G. Jones, Rhandir
Mwyn. (Waunfawr 626)

MERCHED Y WAWR: Nos Iau, Tachwedd 24 aeth yr aelodau i Westy Castell Cidwm i fwynhau eu cinio Nadolig. Methodd Mrs Catherine Jones, yr is-ysgrifennydd, a bod yno gan iddi fod dan driniaeth lawfeddygol, ond da oedd clywed ei bod yn gwella. Bu Mrs Gretta Hughes hefyd yn yr ysbyty yn ddiweddar ac yr oedd pawb yn falch o'i gweld wedi gwella digon i ddod i'r cinio. Llongyfarchwyd Mrs Doris Roberts ar ei llwyddiant yn ennill car mewn cystadleuaeth. Yn ystod y noson casglwyd £18 at Apêl y BBC at Blant Mewn Angen. Rhoddodd Mrs Alma Jones, Mrs Sylvia Jones a Mrs Iona Williams nifer o wobrwon i'w rafflo. Nos Fercher, Ionawr 25 bydd y gangen yn ymweld â changen Llandwrog. Dylai pawb sydd am fynd roi eu henwau i'r ysgrifennydd erbyn Ionawr 18. Yn yr ysgol y bydd cyfarfod nesaf ar Ionawr 26, 'Dan Ofal y Doctor', sef Dr Gwyn Ifans, Caernarfon.

CLWB GWYRFAI: Cynhaliwyd cyfarfod o'r Clwb ar Ragfyr 1af o dan lywyddiaeth Mrs Morgan Jones, Pant.

Cydymdeimlwyd â Mrs Jones, Eilian Terrace yn ei phrofedigaeth annisgwyl o golli ei gor-wyres fach, sef plentyn bach annwyl Susan a Vernon Hughes.

Cafwyd sgwrs ddifys iawn gyda ffilmiau lliwgar o Israel gan Mr Rhodri Prys Jones - cynhyrchydd a chyflwynydd rhaglenni crefyddol gyda'r BBC.

Rydym i gyd yn gyfarwydd ag enwau'r gwahanol ardaloedd a manau cysegredig o'r wlad honno a daeth y darluniau â hwy yn fyw iawn i ni ac awydd ar rai i ymweld ag Israel ond ar adeg llai terfysglyd na'r presennol.

Diolchwyd i Mr Jones gan Mrs Awstin Jones.

Y Parch Trefor Jones fydd yn gyfrifol am drefnu'r gwasanaeth carolau ar Ragfyr 15 a gwnaed trefniadau i groesawu plant yr Ysgol Gynradd i gymryd rhan. Mr Overy a Mrs Southworth oedd yn gofalu am y te a scones - rhodd Mrs Awstin Jones.

Enillwyd y raffl, rhodd Miss Gladys Lewis, gan Mrs Owens.

Atgoffwyd aelodau sydd yn mynd i'r Wyddgrug y bydd y bws yn cychwyn am 10 o'r gloch fore Mawrth, Rhagfyr 20.

LLONGYFARCHIADAU i Janet Reid Dawson, 5 Bro Waun a Peter Greasley, Minafon ar eu dyweddïad.

CYDYMDEIMLWN â Mr Ron Turner, Collfryn yn ei brofedigaeth o golli tad; ac hefyd â theulu'r diweddar Mr

William John Williams, Bod Gwilym a hunodd Ragfyr 4.

Trist iawn oedd clywed am farwolaeth sydyn Annwen, babi bychan 7 mis oed, Susan a Vernon Hughes, ac mae ein cydymdeimlad yn fawr gyda hwy a Mr a Mrs John Dawson, Bro Waun, sef taid a nain Annwen, a hefyd â Mrs Jones, Rhos Eilian, e hen-nain.

DYMUNWN Nadolig Llawen a Blwyddyn Newydd Dda i holl o drigolion y pentref, yn enwedig y rhai sy'n cwyno gartref neu sydd wedi bod mewn ysbytai yn ddiweddar.

DIOLCH: Dymuna Vernon a Susan Hughes (Dawson) ddiolch i pawb am eu cydymdeimlad a'u caredigrwydd yn eu profedigaeth.

YR YSGOL: Ar Ragfyr 2il ymwelodd plant Adran y Babanod â Phantomeim yng Ngholeg Technegol Bangor.

Nos Wener 2il Rhagfyr cymerodd Côr Plant yr Ysgol dan arweiniad Mrs E. Eames, ran yn 'Hwyl yr Ŵyl' yn Neuadd yr Eglwys tuag at godi arian ar gyfer blant â nam meddyliol. Yn ystod pythefnos ola'r tymor bydd y côr yn canu carolau i'r 'Gateway Club' yn Ysgol Pendalar Caernarfon, i'r cleifion yn Ysbyty Eryri, ac yn uno â Chlwb Gwyrfaei mewn Gwasanaeth Nadolig yn Neuadd yr Eglwys.

Nos Fawrth, Rhagfyr 13 cafwyd 'Noson Agored' i roddi cyfle i rieni ddod i'r ysgol i weld a thrafod gwaith eu plant gyda'u hathrawon. Pnawn Mercher, 14 Rhagfyr estynnwyd croeso i'r rhieni i Gyngerdd Nadolig gan Blant Adran y Babanod. Ddydd Iau cafwyd Cinio Nadolig wedi ei baratoi gan Staff y Gegin. Pnawn Gwener eisteddodd y plant i'w Parti Nadolig. Ymwelodd Siôn Corn i roi anrheg i bob un o'r plant. Bydd yr ysgol yn cau ddydd Mercher 21 Rhagfyr ac yn ailagor ddydd Llun, Ionawr 9, 1984.

CYFARCHION YR ŴYL

Nadolig Llawen a Blwyddyn Newydd Dda
i chi oll oddi wrth

LLEUFER O. ac N. PRITCHARD

CANOLFAN CARPEDI

WAUNFAWR

Ffôn 291

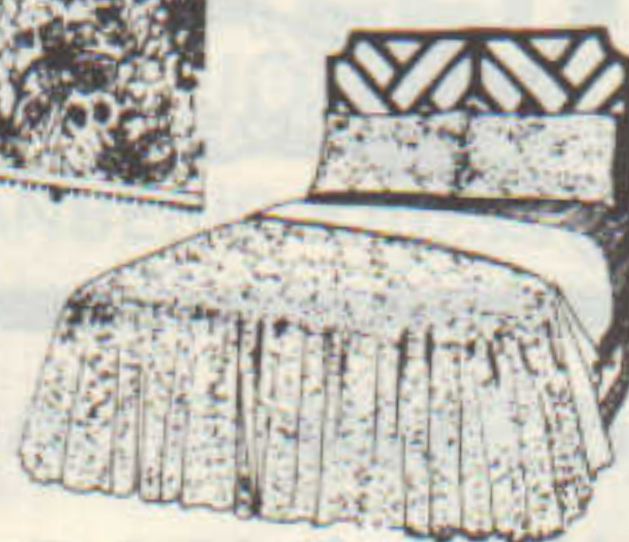
(yn ystod oriau agor)

GWLAU SENGL O £39 I FYNY
GWLAU DWBL O £75 I FYNY

DEWIS EANG O '3 PIECE SUITES'
O £200 i £800

LLENNI 'VENETIAN' A LLENNI 'ROLER'

5000 LLATHEN SGWÂR O GARPEDI MEWN STOC
- ALLWCH CHI Fforddio Prynu o Batrymau?

AR AGOR
9-7pm
9-5pm Sadwrn
AR GAU
SUL,
MERCHER.

**CYFARCHION
NADOLIG**

**WAUNFAWR,
CAEATHRO,
BETWS
GARMON**

**SNOWDONIA
FIRE
PROTECTION**

**YR HEN EFAIL
WAUNFAWR Ffôn 235**

**Offer Diffodd Tân – Masnachol ac i'r Cartref
Goleuadau argyfwng Larwm Tân
Offer canfod mwg ar gyfer y cartref
Dewch i weld ein siop newydd – ar fin agor**

Nadolig Llawen a Blwyddyn Newydd Dda
oddi wrth David a Peter Greasley

Mae Mrs Eirlys Birch
a theulu
Tŷ Bwyta Trwyddedig

**LLETY
CAEATHRO**

**Ffôn
Caernarfon 4753**

yn diolch i bawb a'u
cefnogodd yn ystod eu
blwyddyn gyntaf yng
Nghaeathro ac yn dymuno
Nadolig Llawen a
Blwyddyn Newydd
Ddedwydd i chwi oll

Nadolig Llawen a
Blwyddyn Newydd Dda
oddi wrth

**Rhys, Marian
a Meirion**

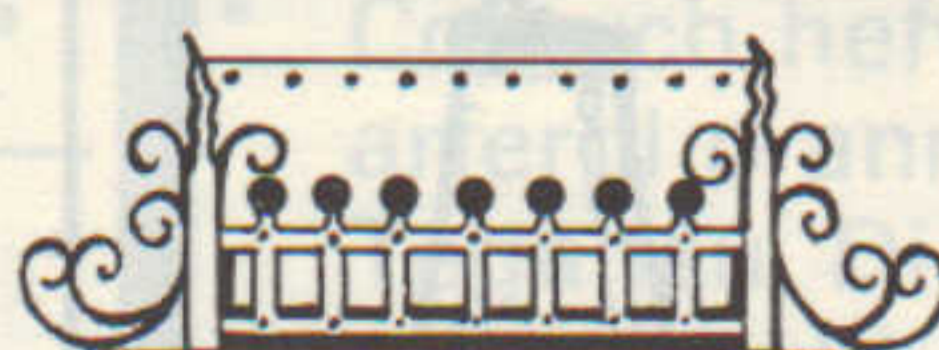
**LLYTHYRDY
BETWS
GARMON**

**Ffôn
Waunfawr 233**

**PEIRIANWAITH AMAETHYDDOL Y WAUN
(Waun Agricultural Engineering)**

Owen Owen

Ffôn: WAUNFAWR 253

- Offer amaethyddol o bob math
- Haearn addurn ar gyfer y tŷ

Nadolig Llawen a Blwyddyn Newydd Dda !

Nadolig Llawen a Blwyddyn
Newydd Dda i'n cwsmeriaid oll
oddi wrth

**T.A.Thomas
Ltd.**

STORDY Tŷ NEWYDD

**BWYDYDD, MELYSION,
FFRWYTHAU A
PHAPURAU NEWYDD**

Ffôn: Waunfawr 276

Nadolig Llawen
a
Blwyddyn Newydd Dda
i'w cyfeillion a'u cwsmeriaid
oddi wrth

E. A. & W. WALTER

**Llythyrdd
WAUNFAWR**

Bwydydd, Ffrwythau,
Papurau newydd a
Llysiau Ffres

Ffôn: Waunfawr 221

EVAN DAVIES

Gwerthwr Glo

Ffôn: WAUNFAWR 341

NADOLIG LLAWEN

A

**BLWYDDYN NEWYDD GYNNES
I'N CWSMERIAID I GYD !**

Nadolig Llawen a
Blwyddyn Newydd
Dda
oddi wrth

**Mr a Mrs Letman
Alison a Janice**

**SIOP CHIPS
WAUNFAWR**

Ffôn: Waunfawr 683

Cyfarchion yr Ŵyl
oddi wrth
JONES & OWEN

Bara Cartra
Brown, gwyn a brith
Pastai a theisennau
O'r popty ddaw yn syth
Ffôn: Waunfawr 239

Nadolig Llawen
a Blwyddyn Newydd Dda
oddi wrth

**SMITHY
GARAGE**

PERCHENNOG W.M. CATT)

WAUNFAWR

Ffôn: WAUNFAWR 518

**Gwerthwyr, Peirianwyr
ac Atgyweiriwyr Ceir**

**NADOLIG LLAWEN
a BLWYDDYN NEWYDD
DDA**

oddi wrth bawb
ym

**MODURDY
Whiteways
WAUNFAWR**

BYSIAU I'W LLOGI

Ffôn: Waunfawr 226

Nadolig Llawen a Blwyddyn Newydd Dda oddi wrth

I. MORRIS

CYFLENWYR PORTHIAN

ac

DALGETY SPILLERS

RHM

Y FACHELL
LLANDDEINIOLEN

Ffôn: Y FELINHELI 670439

Nadolig Llawen a Blwyddyn Newydd Dda oddi wrth

**BILL ac EILEEN
GRIFFITHS**

Antiques

Ivy Cottage

BETHEL

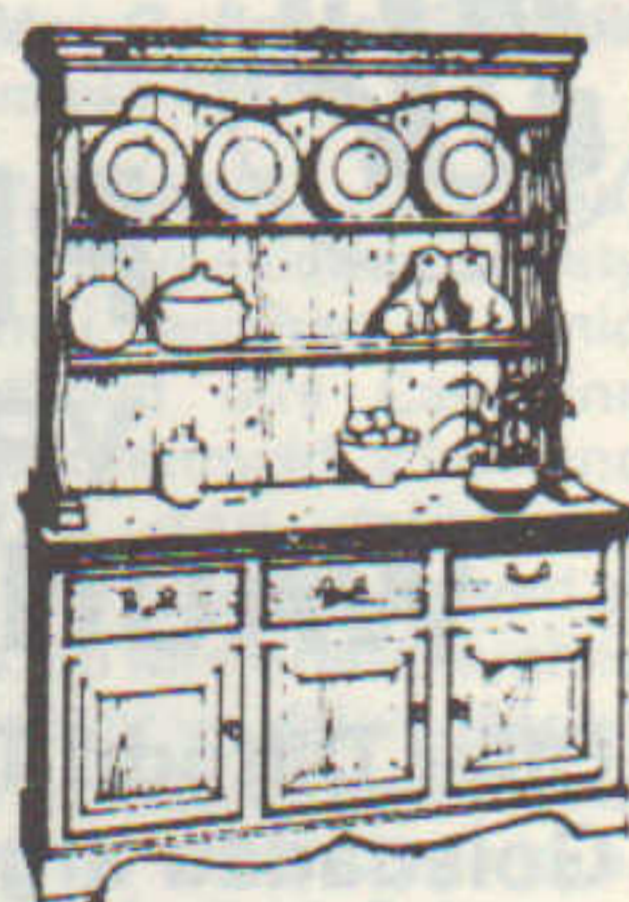
Ffôn:

Y FELINHELI 670556

PRYNWYR A GWERTHWYR HEN BETHAU

Telir prisiau da

Trafodir busnes yn gwbl breifat a chyfrinachol

Nadolig Llawen
a Blwyddyn Newydd Dda
oddi wrth

HELEN WILLIAMS

BRYN DAIRY

Tŷ'R YSGOL

BETHEL

Ffôn: Y FELINHELI 670417

NADOLIG LLAWEN A BLWYDDYN NEWYDD DDA

i'n cyfeillion a'n cwsmeriaid oll
oddi wrth

GWILYM A MEIRWEN JONES

SWYDDFA'R POST

BETHEL

Ffôn: Y Felinheli 670 261

BWYDYDD, MELYSION, PAPURAU NEWYDD

**NADOLIG LLAWEN A BLWYDDYN NEWYDD
DDA I CHWI OLL
ODDI WRTH BAWB YN**

GAREJ MINFFORDD

BETHEL

(T.R. EVANS)

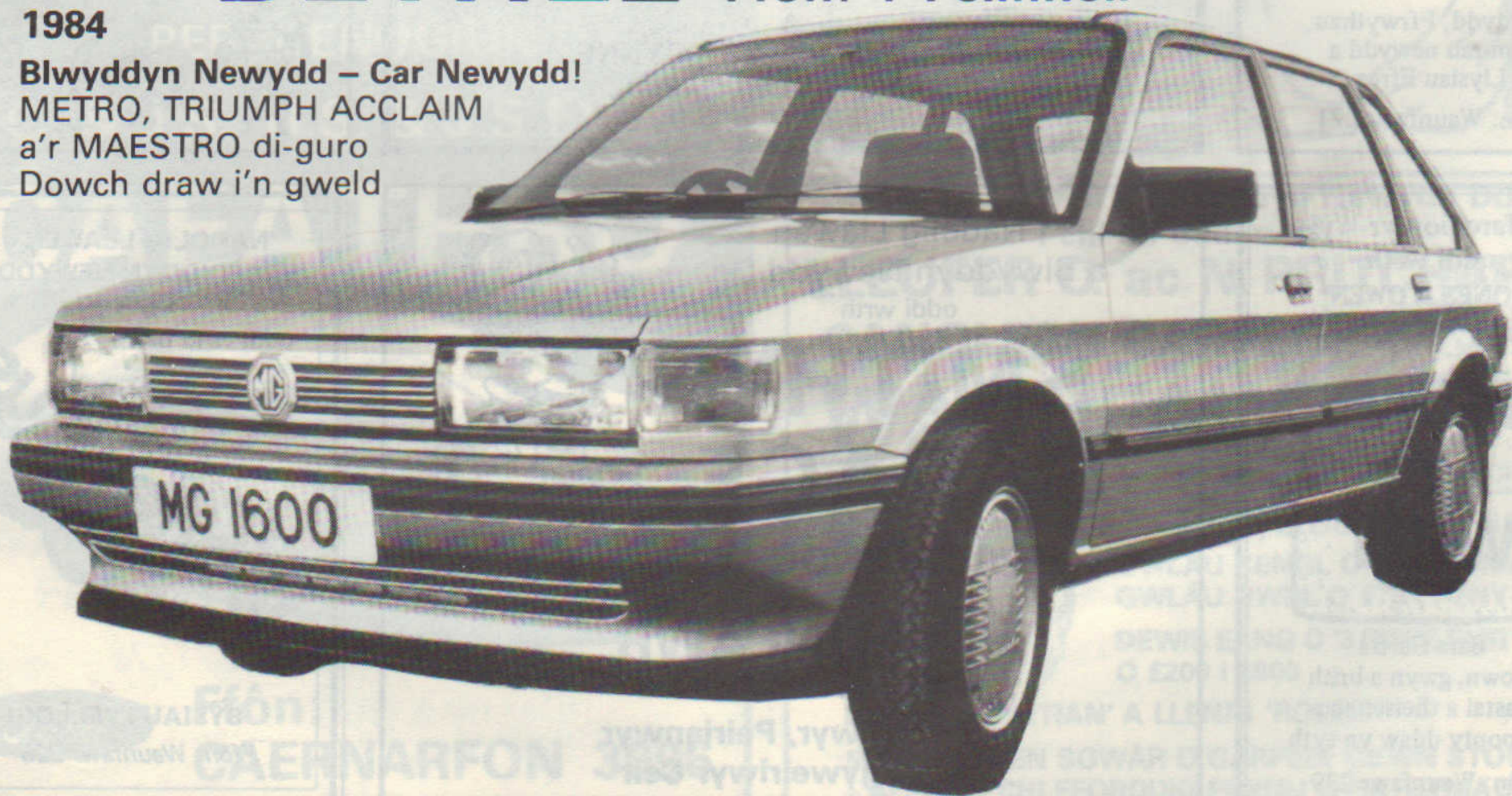
Ffôn: Y Felinheli

670451

1984

Blwyddyn Newydd – Car Newydd!
METRO, TRIUMPH ACCLAIM
a'r MAESTRO di-guro
Dowch draw i'n gweld

BETHEL

Gohebydd – Geraint Elis, Cilgeran (Portdinorwig 670726)

YR URDD: Y mae hanner cyntaf tymor yr Urdd yn dod i ben yn awr cyn y Nadolig.

Yr ydym wedi cael cyfarfodydd da iawn eleni, a'r aelodau wedi bod yn mynchu'n ffyddlon iawn. Cawsom nosweithiau yng nghwmni Ann Hopcyn a Llinos Wyn. Noson ardderchog gan Mrs Mair Price, a Mr Richard Lloyd Jones, Trefnydd leuenctid. Daeth Twm Elias, Maentwrog atom. Ac yna aethom ar ymweliad i Glwb Pentref Bontnewydd am noson o gwis, ac yn wir mi fu adran Bethel yn llwyddiannus iawn yno. Nos lau diwethaf buom yn ymweld ag Orsaf Ddan Bangor, dyna hwyl y cawsom yno gyda Swyddog Tân Bob Williams. Mawr iawn ein diolch iddo.

Nos lau, Rhagfyr 15 cynhelir ein Parti Nadolig yn y Neuadd Goffa ac yna mi fydd gwyliau i ni tan ganol Ionawr.

Gyda llaw, Llinos Wyn, Aranwydd, fydd yn trefnu i ni fynd i'r Pantomeim ym Mangor, eleni. Mi cawn y dyddiad yn nes ymlaen.

Diolch o galon i bawb sydd wedi helpu gyda'r plant, mae dros 50 o aelodau a mawr yw ein dyled i chi.

CYDYMDEIMLO: Ddydd Sadwrn,

Rhagfyr 3 yn Ysbyty Môn ac Arfon bu farw Mrs Gwen E. Jones, Yr Hendre. Estynnwn ein cydymdeimlad â'r teulu yn eu profedigaeth.

DAMWAIN: Nos Wener, Rhagfyr 2 mewn damwain drychinebus ar ben Nant y Garth bu farw Andrew Evans, mab 21 oed Mr a Mrs D. Evans, 28 Bro Rhos. Mae ein cydymdeimlad dwysaf â'r teulu yn eu sioc a'u hiraeth.

Y CLINIC A'R MEDDYG: Deëllir fod peth camddealltwriaeth ynglŷn â dyddiadau'r clinic a'r surgery yn y Neuadd. Cynhelir y clinic ar y bore Mawrth cyntaf a'r trydydd a'r surgeri ar yr ail a'r pedwerydd ddydd Mawrth. Pan fydd mis gyda phum dydd Mawrth ni fydd clinic na surgery ar y diwrnod hwnnw.

YR YSGOL FEITHRIN: Bore lau, Rhagfyr 8 cafwyd bore coffi a mins pei yn yneudd. Daeth nifer dda iawn i wyllo drama'r geni gan y plant bach. Diolch i Mrs Lynwen Morris a Mrs Rita Williams am eu llafur a'u hamynedd yn dysgu'r plant, ac i'r plant eu hunain am wneud sioe mor ardderchog.

DIOLCH: Dymuna Mr a Mrs Wyn Morris, 11 y Ddôl, Bethel ddiolch i'w teulu, ffrindiau a chymdogion am yr holl anrhegion ac arian a dderbyniwyd ar achlysur eu priodas.

CYNGOR CYMDEITHAS LLANBERIS

Enillwyr Cystadleuaeth Garddio:

Cyflwynodd Mr Mathieson o Gyngor Arfon wobrau i'r canlynol: Mrs Vivian Thomas (Cwpan Arian a £10), Mr Oliver Edwards (£8) a Mr Gwilym Jones (£6). Mae'r tri yn byw ym Maes Padarn.

Gweld y Golau:

Derbyniwyd sicrwydd gan y Cyngor Sir y bydd y canghennau sy'n cuddio rhai o'r lampau yn cael eu torri.

Yn ôl gwybodaeth i'r Cyngor gan MANWEB mae'r lamp ym Mron Goch i'w chadw.

Ceisiadau i'r Cyngor Sir:

— i glirio a thacluso pob mynedfa a cul-de-sac yn y pentref

— i beintio y ddwy bont yn Nant Peris.

Llythyrau oddi wrth y BCCT:

Trafodwyd tri llythyr ynglŷn â'r maes parcio rhwng y ddau lyn. Mae'r Bwrdd Trydan wedi cyfarfod â chynrychiolwyr o Gynghorau Arfon a Gwynedd ac yn gwybod eu bod yn rhwym i baratoi maes parcio pan ddaw eu gwaith i ben. Hyd yn hyn, nid oes unrhyw raglen waith wedi ei chynllunio. Dymuniad y Cyngor Cymdeithas yw cael eu cynrychioli mewn unrhyw drafodaethau yn y dyfodol ynglŷn â'r maes parcio.

Dim perygl o'r dŵr:

Yn ôl swyddogion Parc Cenedlaethol Eryri nid yw'r toiledau ansyddogol ger Pont y Gromlech ym Mwlch Llanberis yn debygol o lygru dŵr yfed Nant Peris. Ar ôl trafod

y mater mewn is-bwyllgor penderfynwyd i adael pethau fel y maent.

Datblygu Glyn Rhonwy:

Darllenwyd ateb Cyngor Datblygu Cymru ynglŷn â datblygu safle Glyn Rhonwy. Mae trafodaethau yn digwydd ar hyn o bryd. Yna bydd y cyrff cyhoeddus perthnasol yn gallu asesu'n well pa ddefnydd i'w wneud o'r lle. Mae'r Cyngor yn cysylltu â'r Cyngor Datblygu.

Crosville:

Mae'r Cyngor am gysylltu â'r Cwmni i drefnu gwasanaeth bysiau i Faes Derlwyn. Os nad yw hyn yn bosib maent am ofyn i'r cwmni symud yr arhosfan ger gorsaf rheilffordd yr Wyddfa yn agosach at Westy'r Fictoria.

Mae'r Cyngor yn gofyn i'r cwmni ail-ystyried eu penderfyniad i newid y man troi yn Nant Peris.

Twnnel yr Afon yn Nant Peris:

Rhoddodd y Cynghorydd O.W. Humphreys adroddiad o'i drafodaethau â Mr Razzell o BCCT ynglŷn â chyflwr peryglus y fynedfa i'r twnnel newydd sy'n cario dŵr afon Nant Peris. Y canlyniad yw y bydd ffens ddiogelwch yn cael ei hadeiladu.

LLONGYFARCHIADAU: i Carole a Len Porter ar enedigaeth merch fach, Nia Louise, chwaer fach i Mark; ac i Mrs S. Williams, Cae Howel ar fod yn nain. Ganwyd merch fach, Elin, i Mari ac Ifor Davies.

SWYDDI I BWY?

Tydi hi'n braf sylweddoli bod Adran Trysorydd y Cyngor Sir yn benderfynol o warchod safonau drwy sicrhau mai Saeson holl wybodus sy'n cael eu cyflogi ar gyfer swyddi yn yr Adran yn hytrach na Chymry Cymraeg israddol. Wedi'r cwbl mae'n iawn rhoi gwaith i estroniaid yn lle poeni am yr "un o bob tri" o drigolion lleol sydd allan o waith.

Gwarth ar enw da Gwynedd oedd yr hysbyseb a ymddangosodd yn y

Wasg yn ddiweddar ar gyfer swydd o Brif Gynorthwywr Technegol yn Adran y Trysorydd – hysbyseb oedd yn diweddu fel hyn:

"Byddai peth gwybodaeth o'r Gymraeg yn cael ei ystyried yn gymhwyster ychwanegol." Ond dyna ni! Dyna beth sy'n digwydd pan mae Saeson yn cael eu penodi i swyddi allweddol – maent yn denu mwy a mwy o Saeson yn eu sgil.

Tebyg at ei debyg ...

CYFARCHION BETHEL

Nadolig Llawn a Blwyddyn Newydd Dda oddi wrth

Wil a Val Guy, Donna a Sheila TREFLYN STORES BETHEL

Ffôn: Y Felinheli 670237

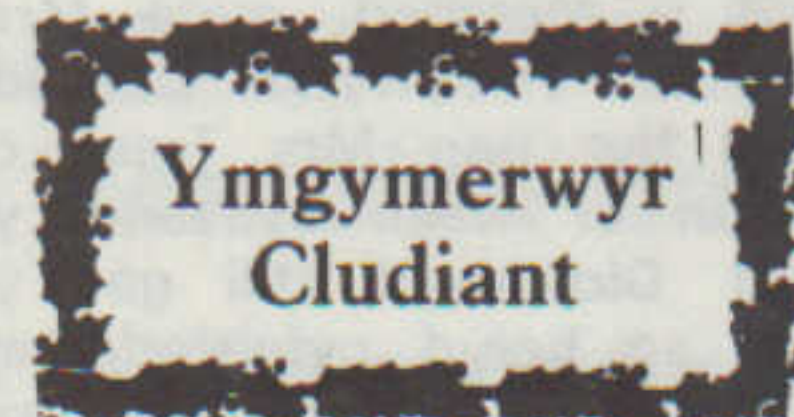
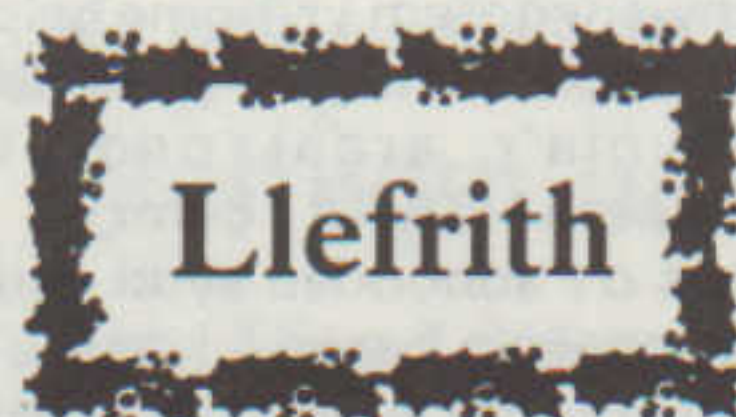
Stoc helaeth o HAPPITOTS Ddillad Plant ac ati

* Cofiwch hefyd ein dewis ardderchog arferol o anrhegion Nadolig, Teganau, Diodydd, Melysion, Dafedd a Bwydydd.

* SNWCER! Dewch yma am eich sialc, tips, ciws – RILEY a byrddau hefyd os dymunwch.

Nadolig Llawn a Blwyddyn Newydd Dda oddi wrth

RITA A HARRY OWEN

BRYN DAIRY

BETHEL

Ffôn: Y Felinheli 670487

TAFARN GORS BACH LLANDDEINIOLEN

Dymuna Bob, Mair, Steve, Sharon ac Emma fach

NADOLIG LLAWEN A BLWYDDYN NEWYDD RAGOROL

i'w holl gyfeillion a chwsmeriaid hen a newydd

LLANBERIS

Gohebydd - Mrs Siân Thomas, Tŷ'r Ysgol, (Llanberis 870220)

PENODIAD: Pleserus iawn yw clywed am rai o blant yr ardal yn llwyddo yn eu cylch a'u gwaith eu hunain. Cyfeirir at Maldwyn, mab Mrs Jane Lloyd Jones, Peris View a'r diweddar Robert Lloyd Jones. Rai wythnosau'n ôl derbyniodd ddychafiad sylweddol iawn gan Gwmni Morris a Jones Caernarfon lle y bu'n gwasanaethu ers blynyddoedd bellach.

Dechreuodd Maldwyn ymdrin ym mwyd y groseri gyda'i ddiweddar dad, ym Mhost Bach Brynrefail, sydd yn Siop ac yn Llythyrdy fel y gwyddoch. Yna aeth i brentishio at Morris a Jones, Caernarfon lle mae wedi llwyddo ymhob adran o'r gwaith. Ar hyn o bryd roedd ganddo gyfrifoldeb go helaeth yn ymdrin o'r cylch yma i Ben Llŷn a Phyllheli. Gorfu iddo symud o Lanberis i gartrefu ym Mhwlheli lle roedd ganddo Westy a hwnnw'n llawn prysurdeb drwy'r haf. Ond, nawr gyda'i ddychafiad mae wedi ei benodi yn Gylch-arolygwr yn Nottingham, a bydd raid symud allan o Gymru. Dymunir bob llwyddiant i chwi Maldwyn, Rita eich priod a'r ddau fachgen bach. Dyma ddymuniad ardalyr Llanberis i chi.

CLWB Y MAMAU IFAINC: Yn y Ganolfan ddiwedd mis Tachwedd trefnodd yr aelodau fwrdd 'Prynu a gwerthu' a bu'n llwyddiant mawr. Ceisio codi arian i'r clwb oedd amcan y cyfan. Gwnaed y te ar y noson gan: Mrs Enid Owen, Mrs Glenys Owen, Mrs Mary Owen, Mrs Nancy Roberts, a Mrs Betty Hughes.

DAMWAIN: Ychydig ddyddiau'n ôl cafodd Miss Bessie Jones, Cambrian Teras ddamwain ar y ffordd a deillir ei bod wedi torri ei braich. Yn ei chartref, Pen yr Waterfall, cafodd Mrs G. Salisbury Roberts anffawd gyda chylllell finiog tra'n paratoi bwyd. Dymunir adferiad llwyr i'r ddwy yn fuan iawn.

SEFYDLIAD Y MERCHED: Yn y Ganolfan ddiwedd Tachwedd cynhaliwyd Cyfarfod Blynyddol o Sefydliad y Merched, gyda Mrs Hannah Jones yn llywyddu. Cafwyd anechiad byr gan Mrs Treen o Gaernarfon ar waith sylfaenol y Sefydliad. Diolchwyd iddi gan y llywydd, ac hefyd cyfeiriodd at salwch ddwy o'r aelodau sef Mrs Betty Arfon Owen, Maes Padarn a Mrs Arfonia Evans, Derlwyn, a da oedd gweld eu bod yn gwella'n dda iawn.

Diolchodd y llywydd hefyd i Mrs Martha Hughes a Mrs Mair Jones am gynrychioli'r adran Ddydd y Cofio a rhoddi'r dorch ar y gofeb. Cyflwynodd yr ysgrifennydd a'r

trysorydd eu hadroddiadau blynyddol. Diolchwyd iddynt am adroddiadau trylwyr a manwl.

Penodwyd swyddogion a phwyllgor newydd. Llywydd: Mrs Hannah Jones, Ysgrifennydd: Mrs Ernest Owen, Trysorydd: Mrs Glenys Jones. Pwyllgor - Mrs Jean Ellis, Mrs Jane Davies, Mrs Betty Humphreys, Mrs Katie Griffiths, Mrs Mair Jones, Mrs Annie Blodwen Jones, Mrs Dilys Phillips, Mrs Nan Owen, Mrs Dwynwen Roberts a Mrs Katie Williams.

PRIODAS: Upward - Bisson - Yn Abergele rai wythnosau'n ôl priodwyd Janette Upward, merch Mr a Mrs Brian Upward, Llys Elen, Clegir a Keith Bisson o Wrecsam. Mwynhawyd y wledd briodasol yn Redcote, Crosby Road, Rhos on Sea. Mae'r ddau yn byw ar hyn o bryd yn Wrecsam. Dymunir iddynt bob hapusrwydd.

Davis-Jones: Yn Eglwys Sant Padarn, Sadwrn, Rhagfyr 3ydd gyda Deon Barchedig Richard Jones yn gwasanaethu, a Mr Huxley Thomas wrth yr organ, priodwyd Mair, merch Wilfred a Gwyneth Davies, 5 Olga Teras a Norman mab Gareth ac Annie Jones, 4 Dôl Eilian. Gwasanaethwyd ar y briodferch gan Menai Davies a Cheryl Hayam, a'r gwas ydoedd Michael Lamb. Darparwyd y wledd briodasol yng Ngwesty Padarn Lake, lle y daeth tua 120 o gyfeillion, cymdogion a theulu i ddymuno'n dda i'r pâr ifanc.

Maent wedi gwneud eu cartref i fyny yn Stryd Yankee.

ARWERTHIANT: Trefnwyd arwerthiant lwyddiannus iawn yn y Ganolfan gan aelodau lleol Plaid Cymru. Daeth cynulliad da iawn o'r ardalyr i gefnogi'r pwyllgor lleol, a mawr yw diolch y pwyllgor. Trefnwyd Disco i'r plant a'r bobl ifanc ar Ragfyr 8.

Y BLAID LAFUR: Yng nghyfarfod diwethaf o'r Blaidd Lafur cafwyd trafodaeth hir ynglŷn â bwriad y Llywodraeth bresennol i godi pris y prydau parod (meals on wheels) i'r henoed a'r methedig, ac hefyd codi tâl ychwanegol am yr 'home help'. Bu trafodaeth hefyd ar y fantais a dderbynia'r ardal oddi wrth dwristiaeth. Dylid cymryd pob mantais o'r adnoddau sydd gennym o'n cwmipas yn barod - i ddenu pobl ddiarth yma nid yn unig yn yr haf ond drwy'r flwyddyn. Bydd Mrs Nicky Norton, Glasgow House yn falch iawn o dderbyn unrhyw syniad newydd, neu i roddi unrhyw wybodaeth.

LLONGYFARCHIADAU: Estynnir llongyfarchiadau calonnog iawn i Gillian, unig ferch Mrs Bet Williams, a'r diweddar Gynghorydd

Trevor Williams, Bigil, Coed-y-glyn ar gyrraedd ei phen-blwydd yn 21 oed ar Dachwedd 30.

CLWB ERYRI: Nos Iau, Rhagfyr 1 yng ngwesty'r Gwynedd gyda Mr R.H. Parry, Cwm-y-glo yn llywyddu cafwyd araith eithriadol o ddifyr gan Emyr Jones o Gaernarfon am hen fandiau pres y cylch. Mwynhawyd noson fywiog iawn.

YMDDIHEURO: Un diwrnod, bythefnos yn ôl bu'r pensynwyr hynny sydd yn derbyn y prydau

parod (meals on wheels) yn disgwyl am dros awr am eu cinio, ac roedd dwrdio mawr gan rai. Carai'r aelodau o Glwb yr Henoed, sydd yn dosbarthu'r bwyd egluro i bawb mai y fan sydd yn cludo'r bwyd o'r gegin ganolog ym Mangor gafodd anffawd ar y ffordd ac yn methu symud o'r fan a'r lle. Gorfu fynd i Fangor yr eilwaith i ymnôl bwyd poeth.

Gobeithio na wnaiff yr un peth ddigwydd eto, ac ymddiheura swyddogion Clwb yr Henoed am y digwyddiad.

PENISARWAUN

PRIODAS: Ddydd Sadwrn, Tachwedd 26 yn Eglwys y Santes Helen, priodwyd Irfon Hughes, Tŷ Newydd, Cae Howell â Margaret Heddwyn Jones, Bro Rhos, Bethel gan y Parch Aled Edwards. Mr O.C. Roberts oedd wrth yr organ. Mae Irfon a Heddwyn yn diolch yn fawr i bawb am yr anrhegion a'r cardiau a dderbyniasant. Llongyfarchiadau iddynt.

Mae Merched y pentref a'r cylch yn diolch yn fawr i Mrs M. Williams, Carrog am drefnu'r trip i Gaer unwaith eto eleni.

CÔR PLANT Penisarwaun - cyngerdd

nesaf - Caneuon Sêr dydd Sadwrn Ionawr 7 am 2.30 o'r gloch yn yr Institiwt. Tocynnau 20c oedolion a 10c plant. Carolau a 'mins peis'.

YSGOL TANYCOED - Glynllifon - Treuliodd pumo o'r plant, sef Bethan Evans, Cora Jeavons, Andrew Turner, Delwyn Jones a Steven Wroe wythnos ar Gwrs Cymraeg yng Ngholeg Glynllifon.

LLONGYFARCHIADAU: i Carole a Len Porter ar enedigaeth merch fach, Nia Louise, chwaer fach i Mark; ac i Mrs S. Williams, Cae Howel ar fod yn nain. Ganwyd merch fach, Elin, i Mari ac Ifor Davies.

DATHLU CANMLWYDDIANT YR EGLWYS

Te y dathlu yn Neuadd yr Eglwys ar ôl y gwasanaeth.

NANT PERIS

DIOLCH: Dymuna Mr a Mrs Wyn Morris, 11 y Ddôl, Bethel ddiolch i'w teulu, ffrindiau a chymdogion am yr holl anrhegion ac arian a dderbyniwyd ar achlysur eu priodas. Mae pawb sydd yn ymwneud â'r Eco yn anfon cofion at Mr J.W. Elis (Perisfab) sydd yn wael ar hyn o bryd. Brysiwch wella.

IEUAN WILLIAMS

Glanffrwd
DEINIOLEN

Llanberis 870484

- * Bysus o 12 i 53 sedd
- * Teithiau Lleol a Thramor
- * Gwaith Contract
- * Telerau arbennig i bensiynwyr, myfyrwyr a phlant ysgol

Nadolig Llawn a Blwyddyn Newydd Dda

Mae Trefnydd Hysbysebion Eco'r Wyddfa yn chwilio am rhywun i'w helpu gyda'r gwaith o gasglu hysbysebion.

Cyfle rhagorol i helpu'r papur bro, dod i adnabod gŵyr busnes y cylch a dysgu'r grefft o werthu.

Cysyllter â John Roberts, Trefnydd Hysbysebion Eco'r Wyddfa, Bedw Gwynion, Llanrug.

Ffôn: Caernarfon 5605

FIDEO LLANBERIS VIDEO HIRE

(HEN SIOP LLANBERIS FROZEN FOODS)

Ffôn: Caernarfon 2234

YN AGOR 19 RHAGFYR

Dewis rhagorol o fideos i'w benthyg

Ar agor nos Lun, nos Fercher
a nos Wener 6.30 - 8.30

Dim tâl aelodaeth. £1.50 y ffilm
am ddwy noson

DYDDIADUR

16, Gwener: DEINIOLEN: Cyfarfod Cyffredinol y Ganolfan
Bingo dan nawdd y Seindorf yn Ysgol Gwaun Gynfi am 8.00
PENISARWAUN: Gwasanaeth Nadolig Plant Ysgol Tan y Coed yn Eglwys y Santes Helen am 6.30
17, Sadwrn: LLANRUG: Cinio Nadolig y Seindorf ym Mhlas Tandinas, Dinas Dinlle
LLANBERIS: Cinio Nadolig y Cwmni Drama yng Nghastell Cidwm
18, Sul: LLANBERIS: Gwasanaeth o Naw Llith a Charolau gan blant Ysgol Dolbadarn yn Eglwys Sant Padarn am 5.30
DEINIOLEN: Drama Nadolig Plant Eglwys Crist, Llandinorwig am 2.00
Gwasanaeth Carolau yn Libanus am 5.30
19, Llun: LLANBERIS: Gyrfa Chwist Nadolig dan nawdd y Clwb Pêl-droed yng Ngwesty Dolbadarn am 7.30
Disgo dan nawdd Cangen Plaid Cymru yn y Ganolfan
20, Mawrth: WAUNFAWR: Bydd Siôn Corn a Chôr o Garolwyr yn mynd o gwmpas y pentref gan orffen

gyda noson gymdeithasol yng Ngwesty Bryneirion
21, Mercher: DEINIOLEN: Recordio Rhaglen BBC 'Piniwn' yn y Ganolfan
LLANRUG: Noson o Garolau gyda'r Seindorf yn yr Ysgol Gynradd gyda phaned a 'mins pei'
22, Iau: YR ARDAL: Ysgolion yn cau am Wyliau'r Nadolig
25, Sul: DEINIOLEN: Eglwys Crist, Llandinorwig - Cymun y Nadolig am 10.30
DINORWIG: Eglwys Sant Mair - Cymun y Nadolig am 9.30
30, Gwener: DEINIOLEN: Bingo Fawr dan nawdd y Seindorf am 8.00

Dyddiadau i'w Cofio

Ionawr 5: Cinio Blynnyddol Undeb y Mamau Llanrug a Chwm-y-glo yng Ngwesty'r Foelas, Llanrug
Ionawr 9: Yr Ysgolion yn ail agor
Ionawr 17: LLANRUG - Cymdeithas Undebol. Sgwrs gan y Dr John Gwilym Jones.
Ionawr 31: LLANRUG - Y Gymdeithas Undebol. Ffilm o wlad Israel gan Mrs Philllys Roberts, Y Groeslon.
Dymunaf Nadolig Llawn i chwi

LLWYDDIANT ETO

Seindorf Arian Llanrug a ddaeth yn gyntaf yng Ngheir Cona yn ddiweddar. Hyn yn dilyn ar eu llwyddiant ym Mhontins yn gynharach yn y flwyddyn. Byddant yn canu carolau yn yr Ysgol Gynradd Llanrug, Mercher, Rhagfyr 21.

TIMAU YSGOL CWM-Y-GLO

Dyma lun o dimau Ysgol Cwm-y-glo a fu'n cystadlu yn rownd gyntaf y cwis cenedlaethol ar Lyfrau Cymraeg i Ysgolion Cynradd. Hyfforddwyd y plant gan Mrs Keller, athrawes yn yr ysgol. Y cwis-feistr oedd Hywel James, Llyfrgellydd Plant ac Ysgolion, Llyfrgell Rhanbarth Arfon Dwyfor.

Dyma enwau'r plant: Nia Wyn Hughes, Maria Evans, Eira Wyn Evans, Paula Walters, Irfon Jones, Owain Gwyn a Carys Williams.

Llun drwy garedigrwydd D.G. Williams, Llyfrgellydd Sir Cynorthwyl.

GWIRIONEDDAU

"Y dyn a gaffo enw da
A gaiff gan bawb ei goffa."
LEWIS GLYN COTHI

"Gwenwyn ni wn gan un iaith
Mwy na gwenwyn mewn gweniaith."
TUDUR ALED

Llyfr Newydd

Garthowen gan Allen Raine. Troiad Megan Morgan, cyhoeddwyd gan Gymdeithas Lyfrau Ceredigion. Llyfr llyfrgell yn unig ydyw ac nid oes modd ei brynu yn y siopau llyfrau.

Nofel ramantus yw 'Garthowen' sydd â'i chefnidir lawn cyn bwysied â'r stori a'r cymeriadau. Ceir ynddi ddarlun byw o fywyd cyfnod pan arferid hela calennig a chynnal cwynos. Darlunir cymdeithas lle mae tlodi ar y naill law a chyfoeth ar y llall a rhyngddynt, olion yr hen deuluoedd a gollasai eu harian ond

nid eu hunan bwysigrwydd.

Morfa, bugeiles a llaethferch fferm 'Garthowen' yw arwres y stori. Mae meibion y fferm Wil a Gethin mewn cariad â hi ac mae'r ddau yn gymeriadau tra gwhanol.

Erbyn hyn mae trosiadau Megan Morgan o nofelau'r awdures Eingl-Gymreig Allen Raine yn hen gyfarwydd i'r darlennydd Cymraeg - 'Myfanwy', 'Lle Treigla'r Don a 'Calonnau Briw'. Nofelau diwedd y ganrif ddiwethaf a dechrau'r ganrif hon ydynt, ac maent yn nodweddiadol o'u cyfnod.

Awdurdod Datblygu Cymru

**A ydych chi mewn busnes?
A ydych chi'n meddwl
cychwyn ar eich pen eich hun?**

Mae Uned Diwydiannau Bychan yr Awdurdod yma i'ch helpu i fod yn llwyddiannus.

Fe gewch gyngor gan arbenigwyr profiadol ym mhob agwedd o redeg busnes. Yr ydym wedi dysgu sut i ddewis y ffordd orau i lwyddo ac yn gwybod am yr anawsterau.

Gallwch fanteisio ar ein cysylltiadau niferus gyda mudiadau eraill sydd yn awyddus i'ch cynghori, ac mae benthyciadau ar log isel ar gael i rai mathau o weithgareddau.

Mae eich swyddfa leol ym Mangor. Cysylltwch â ni i drefnu cyfarfod gydag un o'n cynghorwyr; cewch drafod eich syniadau a'ch gofynion yn rhad ac am ddim.

Uned Diwydiannau Bychain,
Awdurdod Datblygu Cymru,
Llys Garth, Ffordd Garth,
Bangor. Ffôn: Bangor 352606

NADOLIG LLAWEN
A
BLWYDDYN NEWYDD DDA
i holl ddarllenwyr yr ECO

BRYSIWCH I GAEL EICH

Teganau

YN SIOP

E.WILSON HUGHES

84 Stryd Fawr

LLANBERIS 870491

**Welsh
Development Agency**

CHWARAEON

PERLAU O FYD PÊL-DROED

Fe ddylwn i fod wedi dy rybuddio di — fedar y wraig ddim diodda i neb siarad am bêl-droed.

FFISIG LLANBERIS

Roedd un o flaenwyr Llanberis wedi cael gêm ddifrifol — methu'n lân â chicio'r bêl yn syth; taclo chwaraewyr ei dîm ei hun, ac yn y blaen. Yn anffodus, doedd dim posibl ei dynnu oddi ar y cae oherwydd fod yr eilydd wedi ei ddefnyddio'n barod.

Yna, rhyw ddeng munud cyn diwedd y gêm gwnaeth rediad arbennig o dda o'i hanner ei hun, gan guro pedwar o'i wrthwynebwyr, gadael y gôl-geidwad yn fflat ar ei gefn, a rhedeg yn syth i mewn i bostyn y gôl — a methu sgorio!

Erbyn iddo ddod ato'i hun, roedd clamp o wŷ wedi tyfu ar ei dalcen, a 'doctor dŵr oer' Llanberis yn tywallt dŵr ar ei ben ôl.

"Hei," meddai "taro 'mhen wnes i."

"Mi wn i hynny," oedd yr ateb, "ond rydwi'n oeri dipyn ar dy 'fennydd di."

HUNLLEF CEFNWR BETHEL

Mewn gêm cwpan, roedd Bethel yn cael eu cweir arferol. Methai un o'i hamddiffynwyr a gwneud dim i daclo asgellwr cyflym y gwrthwynebwyr, Sais o'r enw Horrocks-Taylor.

Ar ddiwedd y gêm meddai wrth ei gyd-chwaraewyr:

"Welis i'rioed chwaraewr tebyg o'r blaen: roedd Horrocks yn mynd un ffordd, Taylor y ffordd arall, a'r cwbl

oedd gan i'w daclo bob tro oedd y b... heiffen!"

DAMWAIN YN LLANRUG

Mewn gêm galed iawn rhwng Llanrug a Llanberis rai blynyddol yn ôl anafwyd un o chwaraewyr Llanrug. Tra 'roedd Doctor dŵr oer' Llanrug yn penlinio wrth ei ochr, clywyd y sgws hon rhwng dau o gefnogwyr Llanberis:

"Biti garw am hynna nde Wil?"
"Ia wir," atebodd Wil, "gobeithio nad ydi o wedi brifo 'chydig!"

DYFARNU YN NEINIOLLEN

Sais rhonc yn dyfarnu mewn gêm ddiweddar rhwng Deiniolen a ... Roedd un o chwaraewyr Deiniolen wedi bod yn taclo'n uchel drwy'r gêm, ac o'r diwedd doedd gan y dyfarnwr ddim dewis ond ei anfon o'r cae. Wrth gerdded heibio iddo cafodd y dyfarnwr lond ceg o regfeydd nas deallai, ac meddai wrth y chwaraewr:

"It's no good; too late now to apologize."

"Jest am fod Llanrug yn chwarae Llanberis, paid a meddwl 'mod i'n dod â 25 toilet roll adra o'r siop i ti."

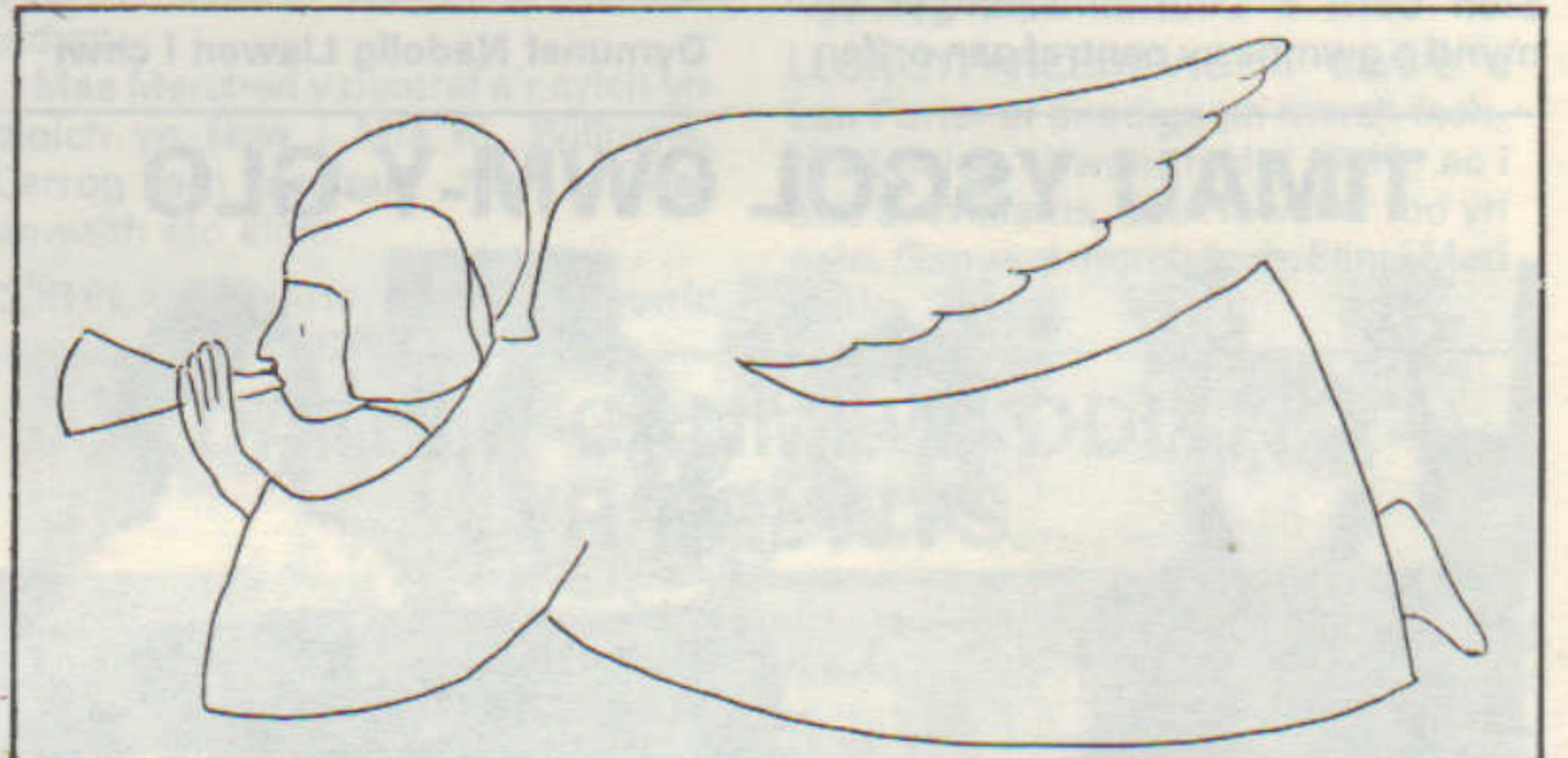
NOFWYR O LANRUG

Gwilym a Gareth Jones, Gwelafon, Crawia, Llanrug.

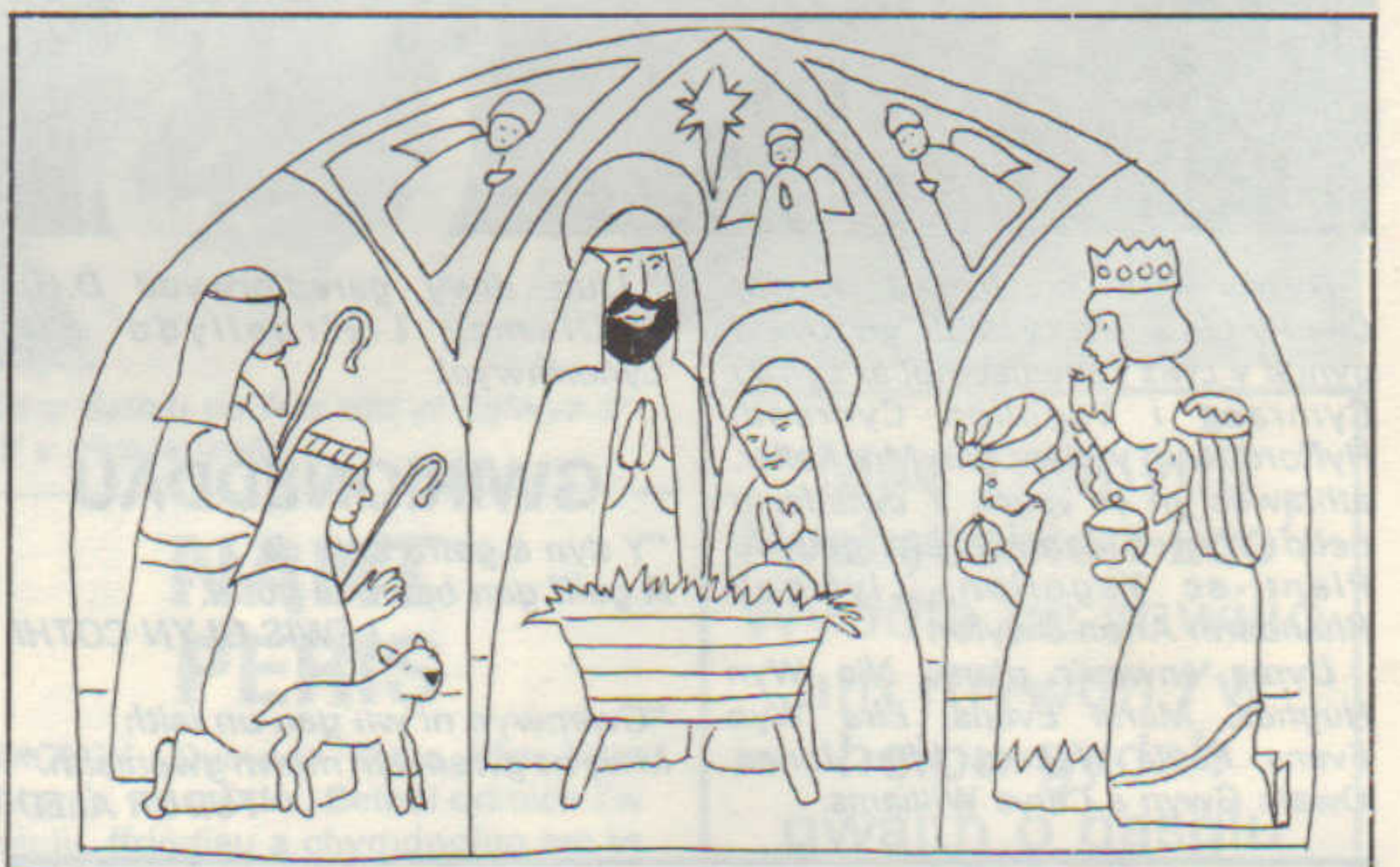
Gwilym yn ennill medal aur am nofio ym Mangor yn ddiweddar, a Gareth ei frawd hŷn yn ennill medal arian. Mae Gareth hefyd yn arbenigwr ar 'Karate'.

ADDURNIADAU NADOLIG

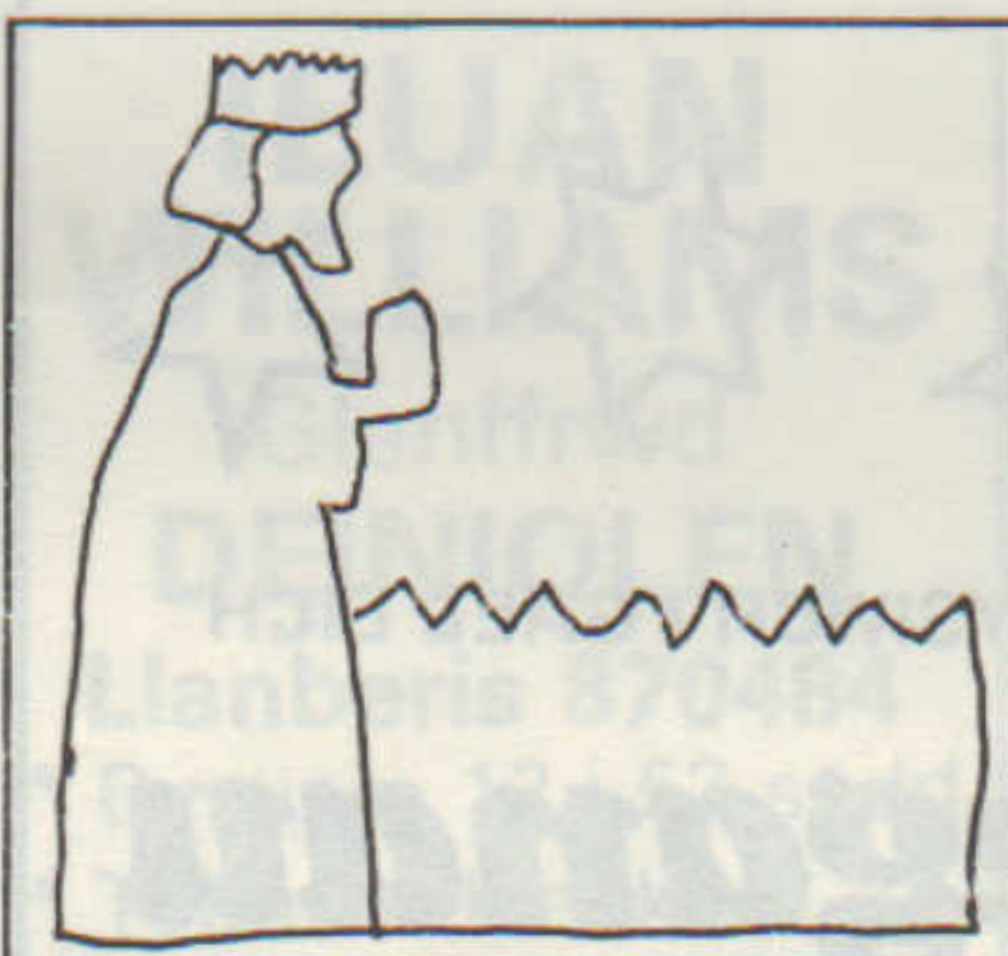
LLU O ANGYLION NEFOL

1. Copïwch y llun hwn ar ddarn o gerdyn gwyn, a thorri o amgylch y siâp.
2. Gosodwch batrymau aur a glas ar y corff a'u hongian ar y goeden Nadolig gydag edau denau.

DRWY FFENESTR Y STABAL

Mae'r olygfa drwy'r ffenestr yn dangos y bugeiliaid, y doethion a'r angylion o amgylch crud y baban Iesu. Torrwch y llun allan a'i ludo ar garden. Yna, lliwiwch y llun a'i roi i osod ar wal y gegin. Gellwch ddefnyddio'r llun hefyd ar flaen carden Nadolig.

LLONGYFARCHION

Enillodd Gwynfryn Williams o Benisarwaun yng nghystadleuaeth Codi Pwysau i Ysgolion Cymru yng Nghaerdydd ar Ragfyr 3. Fe enillodd yn y dosbarthiadau 14 oed. Caiff ei ddysgu gan Ieuan Owen yng Nghlwb Codi Pwysau Llanrug.

CANHWYLLAU'R NADOLIG

1. Torrwch y siâp hwn allan o gerdyn caled. Yna gan ddefnyddio paent neu bensiliau lliw, lliwiwch lun y gŵr doeth arno.
2. Gosodwch gannwyll mewn darn o glai a'i gosod tu cefn i'r garden.
3. Gwnewch yn siŵr fod y cyfan yn ddiogel cyn cynnau'r gannwyll.

